
NYPL RESEARCH LIBRARIES
3 3433 08231491 9

To the memory of
Lieut.-Col. John Shaw Billings
M.D., D.C.L., LL.D.
First Director of
The New York Public Library
who by his foresight energy and
administrative ability
made effective
its far-reaching influence

"He is not dead who giveth life to knowledge"

John Shaw Billings Memorial Fund
Founded by Anna Palmer Draper

VARIARUM RERUM VOCABULA

CUM SUECA INTERPRETATIONE

STOCKHOLM 1538

GLOSOR TILL TERENTII ANDRIA

MED INLEDNING, ANMÄRKNINGAR

OCH

ALFABETISK INDEX ÖVER DE SVENSKA ORDEN

UTGIVNA

AV

AKSEL ANDERSSON

I

TÄKST

UPPSALA 1890
ALMQVIST & WIKSELLS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG

På grund av en stipendieresa, som jag står i begrepp att företaga, har jag beslutit mig för att nu utgiva den för snart 5 år sedan avtryckta täksten till *Variarum rerum vocabula, Stockholm 1538*, ock låta inledning, anmärkningar ock index följa i ett andra häfte. Arbetets avslutande har under dessa år varit förhindrat genom nödtvungna avbrott av olika slag.

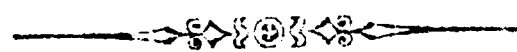
Originalet utgör den älstà tryckta svenska ordbok vi känna, nu — så vitt bekant — bevarad endast i Kongl. Bibliotekets i Stockholm eksämplar.

Inledningen är i allt väsentligt färdig, anmärkningarna äro det till hälften. Dessa hava under arbetets gång tagit en utsträckning, såsom jag icke förutsett, ock som gjort det för mig omöjligt att, såsom jag hoppats, avsluta dem till denna tidpunkt. De äro avsedda att belysa de ords historia, vilka antingen icke äro anträffade i den fornsvenska literaturen, äller ock under språkets senare utveckling försvunnit äller fått ändrad form äller betydelse. Det är således nästan uteslutande den nysvenska språkperioden, som är föremål för desamma. Det alfabetiska registret till de svenska orden ligger tryckfärdigt; men för att få anmärkningarnas innehåll inryckt däri, har jag bestämt mig för att utgiva detsamma först i sammanhang med dem. Jag hoppas, att det skall kunna ske under nästa år. — Originalupplagans tittelblad är meddelat i fotografiskt faksimile; den punkterade ramen kring titteln anger originalets storlek.

Den skrift, som jag under tittel *Glosor till Terentii Andria* låtit följa på själva ordboken, står därmed i intet annat samband än det, att några nybörjare i latin, av de stadgade skriftdragen att dömma icke skolgossar, sannolikt studänter, begagnat sig av i bokens slut inbundna pappersark för att därpå, såsom jag antager, avskriva äfter lärarens undervisning av någon annan uppteckade glosor, vilka sakna all rubrik, men dock visa sig hava tillkommit vid läsningen av Terentii Andria. Det är huvudsakligen ur pedagogiskt-historiskt inträsse, som dessa glosor synts mig förtjäna att utgivas.

Uppsala i mars 1890.

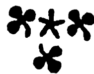
A. A.

VARIARUM RERUM VOCABULA

STOCKHOLM 1538

Variarum rerum vocabula cum Sueca interpretatione

Stocholm

MDXXXVIII

Uariarum rerum vocabula

P. p. penultima producta
P. c. penultima correpta

De Deo, celo, et temporibus

DEus	Gud
Deus pater	gudfader
Deus filius	gud son
Deus spiritus sanctus.	gud then helge ande
Iesus	frelsare
Christus	smoorder
Redemptor	återlösare
Iudex	domare
Sancta trinitas	helga trefaldigheet
Diuinitas	gudhdom
Numen	gudz wilie, gudz wold, gud,
Angelus	ängil
Archangelus	offuerängil
Propheta	prophete
Prophetissa	propheterska
Prophetia	prophecia
Apostolus	apostel, sendebud
Martyr	witne, marteler
Martyrium	witnesbyrd
Confessor	bekennare
Mundus	werld
Celum	himmel
Planeta. p. p.	planeet
Stella	stierna
Sidus	thz himmel teekn som fleere än een stierna är vthi
Sol	sool
Radius	soolstrijme eller sken
Luna	måne
Canicula	hundstierna
Lucifer. p. c.	morgonstierna
Uesper	affton stierna
Hesperus p. c.	idem
Polus arcticus	nörstierna
Septentrio	karlawagn
Pleiades. p. c	siwstiernor
Orion p. p	Iacobs staff
Elementum	element
Ignis	eeld
Aer	wädher
Aqua	watn
Terra	iord
Infernus	helwete
Iris	regnboghe
Nubes	Moln
Nebula	tökna
Tonitru p. c.	toordön
Fulgur	liwngeeld
Fulmen	åsekioslagh
Grando	hagel
Nix	snyö
Pruina p. p.	rijmfrost

Pluuia	regn
Nimbus	regnskwr
Gutta	drope
Stilla	idem
Ros	dagg
Glacies	ijss
Stiria	ijssdrope
Frigus	köld
Estus	hete
Calor	werme
Gelu	frost
Tempestas	owädher
Procella	storm
Uentus	blåster eller wädher
Serenum p. p.	clart
Nubilum p. c.	mulit
Lumen	liwss
Lux	sken, liwss, dagh
Tenebre p. c.	mörker
Caligo p. p.	mörkheet
Vmbra	skugge
Terre motus	iordh dönn
Oriens p. c.	östan
Occidens p. c.	westan
Meridies	sönnan
Septentrio	nordan
Tempus	tijdh
Eternitas	ewigheet
Annus	åår
Bisextus	skot åår
Seculum	hundrade åårs tijd
Lustrum	fem åårs tijdh
Quinquennium	idem
Quadriennium	fyra års tijd
Triennium	try åårs tijdh
Biennium	tw åårs tijdh
Sesquiannus	halfft annat åår
Uer	wåår
Estas	sommar
Autumnus	hööst
Hyems	winter
Mensis	månat
Sesquimensis	halff annar månat

Ianuarius	toorsmånat
Februarius	göyomånat
Martius	mars månat
Aprilis	aprils månat
Maius	maij månat
Iunius	midso*mm*ars månat
Iulius	hömånat
Augustus	skördemånat
September	höstmånat
October	wijnmanat
Nouember	wintermanat
December	Christ månat
Hebdomada p. c.	weka
Septimana p. p.	idem
Dies	dagh
Dies festus	helge dagh
Ferie	idem
Dies profestus	söknedagh
Dies ciuilis	dygn
Dies naturalis	dags tijdh som är emellen solennes vpgång och nidergång
Dies intercisus p p	som är halff helig och halff sökn
Dies fastus	rette dagh, eller rådzstugu dagh
Dies nefastus	som icke är rettedagh
Dies religiosus, Dies ater.	forsynedagh. förba*n*nat dagh
Dies comitialis	herradagh
Dies preliaris	strijdz dagh
Natalis p. p.	födhelse dagh
Natalis Christi.	Christi födhelse dagh
Aurora p. p.	dagzrånd

Diluculum	daghning
Mane	morghon
Uesperum	afften
Meridies	middagh
Crepusculum	skymning
Nox	natt
Nox intempesta.	widh midnattes tijd, eller mörka natten
Gallicinium	hönsagäld
Equinoctium.	tå natt och dagh äre lijka long
Solsticium.	soolhwerff, tå solen begynnar wenda sich antingen til oss eller ifrå oss
Nudiustertius.	förra gåår
Heri	j gåår
Hodie	j dagh
Cras	j morghon
Perendie	offuermorgon
Hora	time, stund
Lucescit	thet lyser
Aduesperascit	thet afftnas eller bliffuer affton
Noctescit	thet nattas
Diescit	thet daghas
Pluit	thet regnar
Ningit	thet snyöghar
Tonat	thet dundrar
Fulgurat p. c.	thet liungar
Fulminat p. c.	åsekian slår
Grandinat	thet haglar
Rorat	thet daggar
Pridie	daghen til förenne
Postridie	daghen effter

De Homine

Homo	menniskia
Mas	man
Femina	quinna
Uir	man
Mulier	quinna
Ratio	fornufft
Ingenium	art, infödda.[1] natur eller skickeligheet
Intellectus	forstond
Anima	siel
Corpus	lecamen, kropp
Caput	hoffuudh
Uertex	kulle, topp
Caluaria	hoffuudskalle
Frons	änne
Sinciput. p. c.	framdelen aff hoffuudet, forhoffuud
Occiput p. c.	baakdelen aff hoffuudet,nacke
Facies	ansichte
Vultus	änlete
Oculus	ögha
Pupilla	ögnasteen
Dens	tand
Gingiua p. p.	tannakött
Lingua	tunga
Palatum p. p.	goom
Saliua p. p.	spott
Sputum	idem
Gustus	smak
Barba	skegg
Mystax	knewelbårdh
Collum	hals
Iugulus p. c.	framdelen på halsen, forhals
Ceruix	nacke baakhals
Memoria	minne
Faux	swalg
Epiglossis	strupalock
Uua	spöne j halsen
Glandula	körtel
Auris	öra
Lobus	örnatip
Pinnula	idem
Ala	armhol
Axilla	idem
Hircquus	ögnawijck eller ögna wrå

[1] Kommat efter 'infödda' är utan tvivel tryckfel. Jmfr Lex. Linc. under Ingenium.

Brachium	arm
Cubitus p. c.	almboghe
Manus	hand
Vertebra p. c.	knoka, knyla
Uertibula	idem
Pollex	tume
Digitus	finger
Index	fremsta finger
Salutaris digitus	idem
Medius	lengsta finger
Digitus infamis vel famosus	idem
Digitus medicus	läkie finger
Digitus anularis	idem
Digitus auricularius	minsta finger
Phalanx	kota som är emellen ledherne på fingren
Condilus p. c.	knoghe på fingren
Unguis	naghel
Palma	flata hand
Pugnus	näffue
Dextera manus p. c.	högre hand
Sinista[1] manus	wenstre hand
Leua	idem
Guttur	strupe
Gurgulio	wrongestrupe
Neruus	seena
Vena	ådhra
Arteria	pulszädhra, wädher ådra
Pectus	bröst
Thorax	bringa
Mamma	spöne
Papilla-	warta på spönam[2]
Sororia	pijge spöne som forst begynnar wexa
Ilia	wekalijff
Inguen	liwske
Uenter	bwck, qwedh
Umbilicus. p. p.	nafle
Pubes	håår nidan til
Mentula p. c.	mandzens hemliga ting, priapus p. p.
Colis, penis	idem,
Lotium Urina	piss
Testes	ballar
Coleus	idem
Scrotum	balskin
Cunnus	quinnones hemliga ting
Pulmo	lunga
Cor	hierta
Precordium	then hinnan som löper kring om hiertat, hiertagruffua
Latus	sijdha
Costa	reff, sidoreff
Iecur	leffuer
Fel	galle
Lien	mielte
Intestinum p. p.	tärm
Dorsum	rygg
Tergum	idem
Humerus	skuldra
Scapula p. c.	skuldrobladh
Interscapilium	thet som är emellan båden skuldrobladen
Lumbi	länd
Coxa	höfft
Coxendix	idem
Femur	låår eller thet tiucka vtan på låret
Femen	then parten som är innan på låret
Nates	arsclinkar

[1] Se Errata.

[2] Är väl tryckfel för: spönan. Se Anm.

Clunes, Clunicule,	idem
Anus	ars
Podex	idem
Culus	idem
Merda	treck
Stercus	idem
Genu	knä
Poples	knäweck
Crus	beennedanknädh
Tibia	skenobeen
Sura	beenkalff
Pes	foot
Talus	hääl
Calcaneus	thet nidersta på hälen
Calx	idem
Planta	footsola
Digitus pedis	tåå
Uestigium	fotspor
Stomachus	maghe
Uentriculus	idem
Diaphragma	miderne
Uiscera	inelffuer
Cincinnus	hpredlock
Cinnus	idem
Cirrus	crusathåår
Coma	longt håår
Cesaries	hår som affskäres
Gena	ögnalok eller kin
Palpebra p. c.	ögnahår
Cilium	ögnabrwn
Supercilium	offuer ögnabrwnen
Nictus	ögnablinck
Uisus	syyn
Acies	synenes skarpheet
Albugo p. p.	thz hwijta j ögat
Lachrima. p.c.	tåår
Mala	kin
Maxilla	kindboge
Mandibula	idem
Cerebrum. p.c.	hierne
Capillus	håår
Crinis	idem
Tempora	tinningar
Dens	tand

Primores dentes	framtänder
Dentes precisores	idem
Canini dentes. p. p.	betar
Maxillares	oxlatänder
Molares	idem
Mentum	haka
Nasus	näsa
Nares	näsaboror
Uibrissus	näsahår, håår som wexer j näsomen
Bucca	thet rwmet som är innan til j munnen
Labium	läpp
Labrum	idem
Os	mwn
Rictus	gaap
Gula	gorstrupe
Rumen	idem
Frumen	thet offuersta j gorstrupan
Os	been
Spina	rygbeen
Artus	ledh
Articulus	idem
Membrum	lem
Chartilago p. c.	brosk
Medulla	mergh
Adeps	thet feta, fetme
Aruina p. p.	speck
Axungia	swijna ister
Lacertus	then delen aff armen som är emellan almbogan och handena
Cutis	hwd
Pellis	skin
Sphondylum	ryggiakota
Aluus	bwck, arstärm
Omentum	then feta hinnan som sitter kring om termana

Abdomen p. p.	niwra fetme
Uesica p. p.	blåsa
Musculus	senomws
Pulpa	tiocka kötet
Colon	store term
Ieiunum	små termar
Intestinum cecum	botnaterm
Rectum	ända term
Omasum	fete term
Struma.	en wext vnder halsen
Gibbus	krock rygg
Fibra	snippen som är på leffuer och lungor, thet är ock ådhra
Callus	thet harda som wexer j hendrene och vnder fötrene aff arbete
Auditus p. p.	hörsle
Sanguis	blodh
Cruor	vtlopen blodh
Anhelitus p. c.	ande
Animus	hogh
Cani	gråhår
Caro	kött
Ceruix	baackhals
Exta	inelffuer som är leffuer, lungor och hierta
Iunctura. p. p.	ledh
Lactes	småtermar wekatermar
Lanugo p. p.	fiwn
Splen	mielte
Vterus p. c.	barnamoder thet rwm ther barnet aflas och wexer vti j moderlijffuet
Uulua	idem
Porus	swettebora

Preputium	förhuden på mandzens heemliga ting
Septum transuersum	midärne,
Diaphragma	idem
Sensus	sinne
Olfactus	luctan
Secunde. arum,	effterbyrd then hinnan som födes effter barnet
Spiritus	ande
Truncus	boll som är ifrå halsen til liwskan
Uiscus	thet kött som är näst vnder hudenne
Mucus	snoor
Pituita p. p.	idem
Sudor	swett
Humor	wetzska
Vita	lijff
Uiuere	liffua
Mors	dödh
Mori	döö
Audire	höra
Videre	see
Olfacere	lucta
Gustare	smaka
Sentire	kenna
Tussis	hostan
Tussire	hosta
Eructuare	rapa
Singultire	hicka
Oscitare	geespa
Sternutare	niwsa
Pedere	fierta
Nauseare	wemia
Uomere	spyy
Dormire	soffua
Somnium	dröm
Pandiculari	gespa och reckia sich som en gör som somnoger är

Habitudinum corporis nomina

Pomilio	dwärgh
Nanus	idem
Ambidexter	tewhendig[1], then som kan så wel bruka then wenstre handena som then högra
Recaluaster	flijnskallot
Glaber	slätt vtan håår
Circumtonsus	kringskoren
Fronto	the*n* som breet änne haffuer
Dentatus	storta*n*nat
Dentosus	idem
Barbatus	skeggiot
Imberbis	vtan skegg
Caluus	skalloter
Auritus	stoorörat, the*n* som stoor öron haffuer
Flaccus	lookörat, the*n* som henginde öron haffuer
Silo	then som haffuer stora ögnebruner
Naso	stornäsat
Labeo	storläppat
Labro	idem
Gibbosus	crokryggiot
Bronchus vel Brochus	vtmyndter, ther som mwn och tänder stå longt vth
Bucco	then som haffuer vtpusat kindbeen
Capito. p. c.	storhöffdat then som stort hoffuud haffuer

[1] Tryckfel för: twehendig. Detta framgår såväl av senare uppl. av Variar. som av en jämförelse med Lex. Linc.

Cilo	spitzhöffdat, then som longt och spitzot hoffuud haffuer
Balbus	then som så hastig talar at han icke förer ordhen rett fram
Traulus	stam
Hesitans	idem
Blesus	lesp
Cecus	blind
Surdus	döff
Mutus	dumbe
Edentulus	ta*n*nalöös
Mancus	handalös, lemmalöös
Claudus	halter
Surdaster	lomhörder
Lippus	swrögder
Cocles	eenögder
Luscus	idem, thet är ock muskögder
Lucinus. p. p.	småögder
Lusciosus	starblinder
Strabo	windögder, skelgögder
Petus	hwerffögder eller blinkögder
Ancus	then som crokotan arm haffuer
Pansa	bredfötter, then som breda föter haffuer
Plancus	then som tonna och flata föter haffuer, och intit bogh haffuer vnder fötrene
Rugosus	skrynkiot
Scaurus	storhälat, eller crokfoot, clunkefoot
Simo	näsalöösz, eller the*n* som flata

	och niderbögda näsar haffuer
Resimus. p. p.	krocknäsat
Aquilinus nasus. p. p.	näsar som äre så krokotta som itt örna näff
Strumosus	then som en wext haffuer vnder hakone
Tremulus. p.c.	darrande
Uarus	krockbeen
Varicosus	then som vpsuuldna ådhror haffuer, krampådhrog
Tuber	kwla
Verruca p. p.	warta
Verrucosus	wartofull
Neuus	warta som hår wexer vppå
Neuosus p. p.	then som sådan wartor haffuer

De puerperio

Puerpera p c	barnfängerska
Infans	barn
Cunabula. p. c.	wagga
Cune	idem
Crepundia	barnaskrudh
Fascia	linde
Linteum	blöya
Cortina. p. p.	förhengsle
Conopeum. p. p.	myggotiell
Auleum. p. p.	tapet
Nutrix	amma
Obstetrix p. c.	iordgumma, födzlohielperska
Parere	föda barn
Lactare	däggia, giffua diya
Fasciari	linda
Manotreptus[1]	then som lenge dijr, mammoföl

[1] Tryckfel för Mammothreptus.

Matrix	fostermoder som halles til fooster

De cognatione

Proauus p. c.	farfaders fader, eller morfaders fader
Proauia	farmoders moder eller mormoders moder
Auus	farfader eller morfader
Auia	farmoder eller mormoder
Pater	fader
Mater	moder
Filius	son
Filia	dotter
Nepos	sonason eller dotterson
Neptis	sona dotter eller dotter dotter
Pronepos p. c.	barnabarna son
Proneptis	barnabarna dotter
Nepos ex fratre	broderson
Neptis ex fratre	broders dotter
Nepos ex sorore	systerson
Neptis ex sorore	syster dotter
Patruus	farbroder
Amita. p. c.	farsystr
Auunculus	morbroder
Matertera p.c.	morsyster
Matruelis p. p.	idem eller morsysters barn, systra barn
Patruelis p. p.	brödrabarn bröllingar, syskenebarn
Sobrini. p. p.	systrabarn syslingar, syskenebarn

Amitini. p. p.	syskenebarn som en är aff broderen och then andre aff systerne
Agnatus. p. p.	skyldman på fädernet
Cognatus. p. p.	skyldman
Consanguineus	broder eller skyldman
Parentes	forãldrar
Gemini. p. c.	twillingar
Patrimus. p. p.	then som fader haffuer liffuandes
Matrimus. p. p.	then som moder haffuer liffuandes

De affinitate

Affinitas	swågerskap
Maritus	bonde
Uxor	hustru
Socer	swäär
Socrus	swära
Gener	mågh
Nurus	sonahustru
Vitricus. p. c.	stiwffader
Nouerca	stiwffmoder
Preuignus	stiwffson
Preuigna	stiwffdotter
Leuir	bondans broder then man kallar werbroder
Glos	bondans syster wersyster
Fratria	broders hustru
Sororius	systerman
Compater. p. c.	faddre
Commater. p. p.	faddra,

verum hec duo vocabula noua sunt

Sponsus	brwdgumme
Sponsa	brwd
Sponsalia	festning
Procus	frijyare, bedhel
Paranymphus	förare, taloman
Pronubus p. c.	idem
Pronuba	brwdsäta, brwfre*mm*a, brwdtämma
Matrimonium	ecteskap
Coniugium	idem
Epitalanium[1]	brwdasång
Nuptie	brwdlop
Matrona	gifft quinna
Paterfamilias	hwsbonde
Materfamilias	hwsfru
Uiduus	änkling, fråskild
Uidua	änkia
Concubinus	bijslåpare
Concubina	bijslåperska
Pellex	then quinna som bolar med en gifft man
Pallace. p. c.	bolerska
Amasius	bolare
Amasia	bolerska, boleskap
Riualrs.[1] p. p.	kallas the som älska ena quinno, bwkbröder
Scortum	skökia
Meretrix	idem
Prostibulum	horohws
Lupanar. p. p, Lupanarium	
Genea.[2] p. c.	idem
Orphanus. p. c.	faderlöös
Pupillus	idem
Adulter	hoorkarl
Mechus	idem
Adultera	hoorkona
Scortator	horoiegare
Incestus	frendspiel

Officiorum Ecclesiasticoru*m* nomina

quorum multa nupera sunt

Papa	påwe
Cardinalis	cardinal

[1] Se Errata.

[2] Tryckfel för Ganea.

Patriarcha	patriarch	Consul	borgemestere
Archiepiscopus	erchebiscop	Senator	rådman
Episcopus	biscop	Senatus	rådh
Abbas	abbot	Proconsul	then som vtsendes med borgamesteres fulla mact
Prepositus	proest	Iudex	domare
Archidiaconus	erchediekn	Anteambulo	foregongare, drawant
Decanus	deken	Stipator	idem
Cononicus	canic	Lictor	stadztienare, bödil
Sacerdos	prest	Carnifex	bödil
Presbyter	idem, åldersman	Ciuis	borgare
Diaconus	tienare	Aduena	fremling
Ecclesiastes	predicare	Indigena. p. c.	infödder
Edituus	clockare	Accola. p. c.	nåbo widerboende
Monachus	munk	Incola. p. c.	inbyggiare, landbo
Monacha	nunna	Inquilinus p. p.	inhysesman
Scolasticus	diekne	Dominus	herre
Ludi magister	scolamestare	Domina	fru
Pedotriues p.p.	idem	Seruus	tienare, trääl
Didascalus. p. c.	lärare	Ancilla	tienista pigha
Hypodidascalus	hörare, eller locatt, vnderlärare	Famulus	dreng
		Mancipium	trääl
		Patronus p. p.	forswarare
		Cliens	then som forswarat warder
		Ingenuus	frijboren
		Libertinus	then som frijgiorder är, frelszesman
		Nothus	oecta
		Spurius	idem
		Ligittime natus	ectafödder
		Proceres p. c.	herramän
		Magistratus	herskap, offuerheet
		Optimates. p. p.	the ypperste
		Primores p. p.	idem
		Magnas	actig, then som mykit reknat oc actat warder

Officiorum ciuilium nomina

Cesar	keyser
Rex	konning, drotte
Regina	drotning
Princeps	förste
Dux	hertoge
Comes	greffue
Eques auratus	riddare
Nobilis	edla
Eques	resenär
Miles	krijgsman
Signifer	banermester, feniko dragare
Uexillifer	idem
Questor	rentomestere
Pretor	fogde
Edilis p. p.	byggiemestere

Satrapa p. c.	landhöffdinge
Tyro	nykrijgsman
Ueteranus p. p.	gammalkrigsman
Prefectus	höffdinge
Hipparchus	marsk
Archigrammateus p. c.	cantzeler
Scriba	scriffuare
Tabellarius	breffdraghare
Preco	vtropare
Priuatus p. p.	en slett man som ingen befalning haffuer
Plebs	thz meniga folkit
Uulgus	idem
Rusticus	buractig
Ruricola. p. c.	bonde
Uillanus p. p.	then som boor j bondaby
Villicus. p. c.	gårdzfogde
Villico	idem
Vades	borgesmän, loffuadzmän
Obses	gijszel
Telonarius	tollanär
Publicanus. p. p.	idem
Agricola p. c	åkerman
Pastor	heerde
Opilio	fåraheerde
Bubulcus	fäheerde
Bubsequa p.c.	idem
Subulcus	swijnaheerde
Caprarius	getaheerde
Epolus p. c.	idem
Egonomus p. c.	idem
Agaso. p. p.	hesta och åsna wactare

Artificum nomina

Artificium	konst
Artifex	konstner
Aurifex. p. c.	gulsmidh
Arcularius	kijstomakare
Pellio	skinnare
Uinitor p. c.	wijngårdzman
Auriga p. p.	foroman
Olitor p. c.	yrtegårdzmestere, eller kålseliare
Hortulanus p. p.	trägårdzmestare
Mechanicus	konstelig handwerkes man
Faber	konstener som vmgår med grofft arbete

Faber

Lignarius	timberman
Ferrarius	smidh
Cultrarius	knijffuasmedh
Ahenarius	ketzlasmedh
Falcarius	liya smedh
Laminarius	plåteslagare
Arcuarius	boghamakare eller werkmestere
Loricarius	pantzermaker
Erarius	kopar smedh
Murarius	murmester
Alutarius	hwijtläder makare, semskare
Aromatarius	kryddekremare
Calceolarius	skomakare
Monetarius	myntare
Coriarius	ledermakare
Crumenarius	pungamakare
Cereuisiarius	bryggiare
Doliarius	tönnobindare
Uietor	idem
Uitriarius.	glasmestere
Politor armorum p. p.	harnisk feyare, swerdzslipare
Pharmacopola	apotekare
Vespillo	dödgraffuare
Fusor	giwtare

Fuser

Eramentarius	clockogiwtare
Tormentarius	bössegiutare
Ollarius	grytogiwtare
Pocularius	kannogiwtare
Figulus p. p.[1]	pottomakare
Plastes	idem
Carbonarius	colare
Calcarius	calkbrennare
Calcaria fornax	calk vng
Calcararius	sporasmedh
Laterarius	tegelslagare
Lapidicida p p	stenhuggare
Tornator	swarffuare
Stratarius	sadelmakare
Ephippiopeus	idem
Ephippiarius	idem
Linteo. p. p.	linweffuare
Mercator	köpman
Molitor p. c.	mölnare
Argentarius	wetzlare
Mensarius	idem
Lanius	kötmångare
Proxineta p. p.	köpmäclare
Licitator	mäclare
Panifex	bacare
Piscator	fiskare
Statuarius	belete snidare
Sculptor	vtgraffuare
Celator	then som med graffstikel vtgraffuer
Restio	repeslagare
Funarius	idem
Phrygio	stickare
Barbaricarius	then som wäffuer gyldenestycke

[1] Se Errata.

Fullo	cläde waskare, then ther cläde walkar, waskar och bereder
Infector	fergare, letare
Tinctor	idem
Sartor	skreddare
Sarcinator	idem
Sarcinatrix	sömerska
Zonarius	beltare
Cingularius	idem
Textor	wäffuare
Tonsor	bardskerare
Chirurgus	wundarst, then som färsk såår läkier
Chirurgicus	idem
Uenator	iegare
Ueteramentarius	skolappare
Interpolator	then som lappar och fornyiar gammul cläde
Auceps	foglafengare
Oenopola p.p.	wijntappare
Caupo	krögare then ther äta oc dricka haffuer til köps
Caupona. p. p.	wijntapperska eller krögerska
Serarius	låsasmedh
Claustrarius	idem
Institor p. c.	kremare
Propola p. p.	köpman som först köper lätt och selier sedan dyrt
Crepidarius	toflomakare
Timpanista	trumboslagare
Timpanistria	trumboslagerska
Fistulator	pipare
Tubicem[1] p. c.	trommetare
Medicus	läkiare
Porcarius	grijsawactare

[1] Tryckfel för Tubicen.

De Valetudinario

Valetudinarium	siwkastoga
Nosocomium p. p.	idem
Morbus	siwkdom
Cephalea p. p.	hoffuudwerk
Vertigo. p. p.	hijra
Grauedo p. p.	hoffuudbrote
Ophthalmia p. p.	ögnasiwka
Lippitudo p. p.	idem
Gramie	flytande ögon eller ögnaböld
Catharrus	snuffua
Parulis p. p.	bulit tannaköt
Parotis p. p.	örnaböld
Angina p. p.	sulme j halsen som stoppar och förqweffuer
Sinanchis	idem
Raucedo p. p.	heesheet, hesa
Asthma	ängia
Asthmaticus	ångbrystat
Suspiriosus	idem
Chiragra p. c.	handsiwka handaskabb
Pleuretis p. p.	sijdostyng sijdoböld
Lyenteria	mykin stoolgong ther en är lööslijffuat, thz ock kallas, röör
Dysenteria	blodsot, rödha röör
Hemorrhois	idem
Tormen	bwckreff, reff
Cholica passio. p. c.	cloreff
Ilios	reff j småtermana
Lithiasis	steen
Calculus	idem
Lumbago p p.	lendawerck
Epilepsia	fallandesot
Comicialis morbus	idem
Sacer morbus	idem
Herculeus morbus	idem
Hemiplexia,	halff rörd, halfft slagh, ther en är borttagen halff
Paralysis p. c.	idem
Apoplexia	heeltslagh heell rörd
Febris	skelffuo sott
Cotidiana febris	daghlig skelffua
Febris terciana	hwar annor dags skelffua
Febris quartana	hwar tridhie[1] dags skelffua
Aurigo p. p.	golasoot
Ictericia	idem
Morbus regius	idem
Tabes	twinesoot
Hidrops	watu soot
Stranguria	kalpiss
Lipopsychia	beswimelse
Sintexis	idem
Deliquium	idem
Phthisis	lwngoböld
Lepra	spetälska
Elephantiasis	idem
Hernia	förbråkenheet ther småtermana löpa nidh j balskinnet
Marisca	arsböld
Intertrigo p. p.,	nippra, ther en är hudalöösz emellen låren aff mykin gong
Podagra p. c.	podager
Clauus	lijktorn
Pestis	siwka

[1] Såsom kustod står: tridie.

Pestilentia	pestilentz
Morbus gallicus	frantzos
Scabies	skabb
Prurigo p. p.	clådhe
Pruritus p. p.	idem
Impetigo p. p.	torrskabb
Uarioli	mesling
Pustula p. c.	eterblema
Papula p. c.	matzla
Pus	waar, förstockat blodh
Sanies	idem
Gangrena p. p.	dödhaköt
Apostema p. p.	böld
Suppuratio	idem
Ulcus	bolde
Phrenesis p. c.	willa
Phreneticus	willer, åweta
Lymphaticus	idem
Furor	raserij
Furiosus	rasande
Scotomia	blinda, förblindelse
Lienosis	mieltasiwka
Spleneticus	then som ondt haffuer aff mieltan
Nephritis p. p.	niwrasiwka
Stomachicus	magasiwk
Spasmus	senodragh, krampe
Alopecia	håårfal, ther håret löper så aff at en bliffuer skallot
Lethargia	wilheet mz mykin sompn och glömsko, sömpnsiwka
Tetanus p. p.	halskrampe
Contagium	smettesiwka
Lues	faarsoot som gåı stundom både menniskio och booskap offuer

Languor	wanmechtigheet
Cachexia	sådana oskickeligheet j kroppen at enom intet kommer tilgodo thz han äter
Cancer	lijkmadk
Oscedo	mykin geespan
Incubus	mara
Epialtes	idem
Cacoethes p. p.	sår som icke helas kan
Carcinoma p. p.	idem quod cancer
Citta	selsyn luste then quinnor haffua pläga som äre med barn,
Pica	idem
Delirium	wanwittigheet
Dyspepsia	krancheett ther en icke wel kan smelta maten
Dyspnea. p p.	kijka, ther en icke wel kan komma vnder andan
Ecstasis	häpenheet, ther en warder så swårliga häpen eller betagen at han weet intit til sich
Epiphora p. c.	ögnaflytande
Fistula	fistel
Hydrophobia	watnfructan
Lippitudo	swrögon, sår oghon [1]
Meliceris p. p.	blemor eller skorff på almbogar, knä eller hoffuud ther golt war är vthi

[1] Tryckfel för: öghon.

Ozena p. p.	en luctande böld widh näsana
Parodontis	bulit ta*n*naköt
Mentagra	räfform, fleck
Lentigo p. p.	fräkna
Porrigo p. p.	ondskorff
Sacer ignis	sancti Anthonies eeld
Carbunculus, Anthrax,	ide*m*
Phagedena p. p.	enahanda såår som fräter sich in vppå benet
Vomica p. c.	eterblema
Herpeta p. c.	böld som fräter kringom sich
Orexis	'snåålheet til maat Uehemens, edendi auiditas
Stupor	duffwenheet
Tuber	wext
Ungula	nagel som wexer j öghat
Uarix	ådhra som vpsweller
Heterocrania p. c.	skorff eller bold j hoffuudit
Medicina p. p.	lekiedom
Pharmacum	idem
Theriaca	theriakilse
Antidotum p. c.	läkiedom emoot förgifft eller annan siwkdom
Collirium	ögnaläkiedom
Cataplasma	plåster
Emplastrum	idem
Ceratum p. p.	hartplåster
Malagma	weecht plåster
Epithema p. c.	itt köleplåster for hiertat
Enchrista	smörielse,
Vnguentum, vnguen	idem
Virus	eeter
Uenenum p. p.	förgifft
Carthartica	purgatz
Clysterium	cristeer
Catapotia	pillula
Escara	corrosiue
Phlebotomia	ådhroslagh
Phlebotomum	ådhroiern
Cucurbita p.c.	kopp
Scalpellum	koppoiern
Dentifricium	tannalekiedom
Narcoticum	lekiedom som döffuer werken
Vulnus	såår
Cicatrix	err
Uibex	skrama

De Vestibus

Uestis	allahanda cläde
Pannus	vllet cläde
Vestimentum	gångoclede
Pileus	hatt birreet
Capitium	idem
Galerus p. p.	rund hatt
Reticulum	bunden eller wirkat huffua
Petasus p. c.	skyghatt
Umbella	idem
Cucullus	halskappa
Subucula	skiorta, särk
Camisia	idem
Interula	idem
Suppparu*m* p. c.	skörte, wendeka
Indusiu*m*	vllen skiorta
Thorax	tröya
Tibialia	hosor
Caliga	idem
Femorale	brook
Bracca, Perizoma, p. p. Lumbare	idem
Subligar p. c.	idem skörte
Subligaculum	idem
Fascia cruralis	hosoband
Tunica	lijffkiortil ärmalös

Colobium	ärmalöösz kiortil
Tunica manuleata, vel manicata	kiortil med ärmar
Chirodota p. p.	kiortil med longa ärmar
Rheno	brystpeltz
Uentrale p. p.	brystdwk
Diphthera p. c.	läder krage
Sudarium	näsadwk swettedwk
Lena	offuerkiortil, mantil
Chlena	idem
Toga	warromerskeborgares dreght. mä taghas for en sijdh borgare kiortil
Epitogium	kåpa
Forense	sijd borgare kiortel
Recinium	itt sådana klädhe som är heelt baakoch fore och opet på bådha sijdhor, Quadrata vestis est
Recinium cucullatum	spansk kappa sådana som man kastar halff parten offuer hoffuudet tå hon vppå clädhes
Penula p. c.	regn kåpa
Scortea p. c.	leder mantel
Uitta p. p.	hwffua
Peplum	dook, streck
Calyptra	en quinnohoffuudhbonat
Bardocucullus	kåpa med kappo som brukas for regn och slagg
Limbus	lista eller bräm nedhan om clädhen
Amiculum	krage som en lijten kåpa
Scapulare	idem
Orarium	hetto timp eller stola, ab ore dicitur orarium
Semicinctorium	forecläde
Sinus	barm
Grenium	sköte
Lacinia	bieffza
Laciniata vestis	bieffzat cläde
Plica	fäll, rynkia
Pellicium	skinpeltz
Palla	sijd quinnokåpa
Pallium	mantil
Chlamis	hoffmandz kåpå
Amictorium	särck, badelakan
Cyclas	vnderkiortil
Stola	en ärlig och foot sijdh kiortil
Strophium. p. c.	bindetröya som quinfolk haffuer eller annat som the binda spönanar til med, Thet merker ockkrantz och belte
Fimbria	krusat brem eller thet ytttersta på clädhet
Ora	cläde fåll som ytterst på clädet är
Mamillare p. p.	halscläde eller brystdwk

Vestis serica	silkes cläde
Holoserica vestis p. c.	cläde som all är aff silke
Subserica p. c.	som halff är aff silke
Undulata p. p.	skamelot
Cymatilis p. c.	idem
Damascena p. p.	damask
Uestis clauata	guldstickat cläde
Uestis acupicta	konsteliga stickat cläde
Purpura p. c.	purpur
Ostrina vestis p. c	idem
Sericum villosum	flogheeld
Uestis gossampina p. c.	cläde giord aff bomwl
Quisquiliata vestis p. p.	skarlakan
Coccinea p. c.	idem eller purpur
Leuidensa vestis	tont och gleest weffuet clädhe
Pannus subducticius	foderdwk
Vestis variegata	margfergat clädhe
Vestis segmentata	kostelig besatt eller besprengt clädhe
Cilicium	häärclede
Lanea vestis	vllet cledhe
Linea vestis	linnet cledhe
Canobina vestis p. c.	cälde[1] aff hampo wääff
Bissina vestis p. c.	kosteligit linnet cläde
Sindon	grant linnet cläde
Scortea vestis p. c.	cläde aff skin
Sagum	ena handa cläde som krijgsmän brukade, mantel, filtkåpa
Paludamentum	kosteligit herracläde, strijdzcläde
Castula p. c.	badhstugu cläde som quinfolk haffuer
Multicia	löösz kiortel eller lent cläde
Plumarium	thet som senkt eller stickat är
Mitra	hwffua, krantz
Tenia	huffuo bånd
Redimiculum	idem
Fasciola frontalis	ännedook
Centunculus p. c.	ringa och besmittat cläde såsom hestaweria
Corona p. p.	krantz
Sertum	idem
Diadema p. p.	konnings krona
Tunica talaris	foot sijdh kiortel
Ephestris	cläde som haffues vtan vppå harnesk
Diplois	dobbel mantel
Mundus muliebris	quinnoskrwd
Saraballa	sijdt clede och wijdt
Amphimalla	clede som är ludit vtan och innan
Stragulum	offuerbreedzle, offuerteckilse
Cultus	prydning
Lacerna	bremmat manna käpa
Trabea p. c.	konnungs cledhe,

[1] Tryckfel för: cläde

regilla vestis	idem
Ralla	tont cledhe
Exotica vestis p. c.	fremmande cledhe
Theristrum	sommar cledhe
Crepitulum p. c.	flittrekrantz som är med hengiande lööff
Inauris	örnagul, örnaring
Monile p. p.	kädha halsband
Murenula p. c.	hals band
Torques	hals ring
Fibula p. c.	sölia eller spenne
Armilla	armsmijde
Spinter	axla spenne
Lunula p. c.	span
Periscelis p. c.	brätza
Rica	luffua eller hwijff
Chirotheca p. p.	handske
Manica p. c.	ärm
Ocrea p. c.	stöffla
Ocreatus p. p.	stöfflat
Calceus p. c.	skoo
Corrigia	skooreem
Soccus	skoo som snöres och snörkes tilhopa offuan på foten
Pero	idem
Sculponea p. c.	filt socka
Crepida p. c.	tofla
Solea	idem
Calopodium	träskoo
Calo	idem
Sandalium	hosa som sola är vnder, eller annat sådana, tofla
Cingulum p. c.	belte
Zona	idem
Baltheus	spångat belte
Bulla	spång
Marsupium	pung

Crumena p. p.	idem
Vinculum	band
Ligamen p. p.	bindereem
Ligatura p. p.	idem
Ligula p. c.	nålreem, bindereem
Anulus p. c.	ring
Vestiarium	clädahws ther clede gömes
Scopina p. p.	cledequast
Vestis polymita p. c	clede som weffuet är med monga sölffuor och är brokott
Monomita p. c	eenskafftat wäff
Dimita p. c.	tweggieskaffta
Trinita[1] p. c.	treggieskaffta
Coloria vestis	som är giord aff ofergat vll
Causia p. c.	breed hatt
Latus clauus	romske rådherres clede
Exomis idis.	mantil ärmalös kiortil Uestitus comicorum
Instita p. c.	lista nedan kring om quinno kiortil

De coloribus

Color	fergha
Albus	hwijt
Niger	swaart

Color

Uenetus p. c.	siöblå
Thalassicus p. c.	idem
Indicus p. c.	mörkblå
Glaucus	gråblå
Cesius p. c.	idem
Ceruleus p. c.	himmelblå
Cumatilis	idem
Ater	kolswart
Liuidus p. c.	bleekswart

[1] Se Errata.

Fuscus	black som moormän äro
Aquilus p. c.	idem
Candidus	blanck, snyöö hwijt, skenhwijt
Puniceus p. c.	mörkrödh eller brwn
Purpureus p. c.	mörkrödh
Fuluus	rödhgoll, guldfärga
Rauus	swartgoll
Luteus	goll som äggia blome
Flammineus p. c.	idem
Croceus	saffran goll
Flauus	bleekgoll
Candens	glödhande ierns färga
Canus	gråhårs färga
Pullus	brwnswart eller iordfärga
Ferrugineus	iern färga
Rufus	rööđh
Rutilus	idem, et est personarum
Rubeus	rööđh
Ruber	blodrööđh
Rosens	rosen färgha[1]
Pallidus p. c.	bleek
Luridus p. c.	swartbleek eller dödhfärga
Uiridis p. c	gröön
Spadix	castanea brwn
Pheniceus p.c.	idem
Badius p. c.	idem apelgrå
Uiolaceus p.c.	fiolfärga
Murinus p. p.	mwsblack
Cinereus p. c	askoferga
Giluus	black
Cerussa	blyhwijt
Sandaraca p. c.	bergrött
Sandyx	paris rött

[1] Se Errata.

Minium	minya
Chrysocolla	berghgröön

De sapore

Sapor	smak

Sapor

Dulcis	söt
Suauis	idem, Suaue tamen minus quam Dulce
Amarus p. p.	besk
Austerus p p	hard smaak som swrt wijn
Salsus	salter
Acetosus p p	ätikioswr
Acidus p c	idem
Acerbus	swr som omoghen fruct
Insipidus p c	osmakande
Acer	amper som sinap
Acutus p p	skarp eller bitter som pepar
Rancidus p c	härsk
Pinguis	feet

De odore,

Uerum hoc notandum erit, multa odorum nomina a saporibus deduci

Odor	luct

Odor

Dulcis	fööt[1] luct
Amarus p. p.	swr eller besk lucht
Acetosus p. p.	ätekio swr luct
Putidus p. c.	swr illa luchtandes
Fetor	ond luct
Aromaticus	kryddaluct
Aroma p. p.	weluctande krydde
Fragrantia	godh luct

[1] Tryckfel för: sööt.

Fragrare	giffua luct ifrå sich
Graucolentia	ondlucht
Rancidus odor	härsk luct
Sulphureus odor	brennesteens lucht
Situs	dunkenlucht
Pedor	footalucht
Hirquus	lucht som går vthaff armholen

De sono

Sonus	liwdh
Acutus sonus	skarptliwdh
Grauis sonus	domptliwd
Dulcisonus p. c.	söötliwdat
Dulciloquium p. c.	sött taal
Suauiloquium p. c.	idem
Altisonus	höögliwdhat
Consonus	sammanlyda*n*de
Symphonia	samliwdh ther liwden wel lyda samman
Melodia p. p.	söötsång
Euphonia p.p.	sööt liwd
Uox	röst
Sermo	taal
Oda	sång
Cantus	idem
Cantio	idem
Canciuncula	idem
Concentus	samsång
Dissonantia	ondt liwd, th*er* liwden icke lyda wel sa*m*man

De tangibili

Tangibile p.c.	thet man kan ke*n*na eller tagha vppå
Calidus p. c.	warm
Frigidus	kall
Siccus	torr
Humidus	wäät
Durus	hard
Mollis	blööt, week
Glaber	skallot
Hirsutus p. p.	ludin
Hirtus	idem
Lenis	slät
Asper	hwass
Rarus	tonn
Densus	tiock
Planus	iempn
Verrucosus p. p.	oiempn
Tuberosus p. p.	kwlot
Rectus	rett
Curuus	krokot
Tortus	bögd
Tortuosus p.p.	full med bogh

De domo et eius partibus

Domus	hwss
Domuscula, Domuncula, Domuncio	litet hwss
Domicilium	boning ther en är lenge hema vti
Palacium	palatz
Aula	herragård
Aulicus	hoffman
Andron	mannastugha, hwss ther män aleenast wistas vti
Andronitis p. p.	idem
Gynecium p.p.	frustuga, hwss ther quinfolk wistas vthi
Gynoconitis p. p.	idem
Fundamentum	grundwal

lamen p.	idem
tibulum c.	plaan vtan for huset, forplatz
:hyron p.c.	idem
um	förhwss, förhoff, gårdh
ticus p. c.	skiwl, betekt spaszere gong
ptoporti-s p. c.	en sådana gong vnder iordenne eller then ellies wel betept är, ther swaalt är, tijt man gåår for heta skul
ies	wegg
;ulus p c	wrå
ua p. c.	hwssdörr,ingong
ium	dörr
_ ..es	dörr som vtantil vplätes
Ualue	dobbel dörr
Posticum Postica. p. p.	bakdörr
Postes	dörträ
Antipagmenta	döraprydning
Ante -arum	döralista
Cardo	dörahake
Planula p. c.	döraiern
Limen	tröskil
Superliminare p. p.	offuertröskil
Sera	låås
Pessulus p. c	låsadragh
Clauis	nykil
Clauus	naghel
Repagulum p. c	stengil
Repages p. p.	idem
Obex	idem
Pauimentum	golff
Lapis liminaris	steen för döre*n*ne

Columna	pelare
Epistylium	knap offuan på pelaren
Spira	foten eller grunden vnder pelaren
Basis	idem
Camera p. c.	hwalff
Testudo	idem
Fornix	idem
Cauedium	gård, gårdzru*m*
Triclinium	saal
Conclaue p. p.	besluten eller lönlig ka*m*mar
Cubiculu*m* p.c.	slåpeka*m*mar
Tablinum p.p.	kammar, scriffkammar
Cellarium	kellare
Cella vinaria	wijnkellare
Cella farinaria	miölhwss
Cella casearia	osta kammar
Cella panaria	brödkammar
Stabulum p. c.	stall, herberge
Equile p. p.	hesta stall
Bouile p. p.	fähwss
Bubile p. p.	idem
Ouile p. p.	fårahwss
Caprile p. p	getahwss
Hara	swijnahwss
Hypogeum p p	rum vnder iordenne, diwp kellare
Tugurium	hydda, skrubba
Casa	idem
Casula	idem
Latrina p. p	hemlighwss
Penetrale p.p.	innersta rwm j hwset
Promptuarium, cella promptuaria	spijsekammar
Auiarium	foglahwss
Chenoboscium	gåsahwss

Ornithrophium[1] p. p	hönsahwss
Lignile p. p	wedhahwss wedharum
Pauimentum tessellatum,	golff lagt med fyrakant astrack
Versura p. p	hörn

De ascensu et tecto

Scala	steghe
Scale -arum	trappa
Gradus	stegh på trapponar eller steghan
Cochlea p. c	windsteen
Cochlium p. c	idem
Cancelli	galror
Clatrum	skranga, galra som är för fenster
Lorica p. p.	skranga som görs på stelningar eller taak at man icke scal falla vtfore
Peribolus	idem
Tignus	sparre
Tignum	idem
Trabs	bielke
Contignatio	böön oghan på bielkalaghet, lofft eller saall
Solarium	idem
Cenaculum p. c.	idem
Rudus	astrack
Procestrium	gong eller swale vtan för huset
Pergula p. c.	swale, quist
Tectum	taak
Transtra	twärbalkar som liggia twärt offuer huset
Tigillum	lekte
Tegula p. c.	taakteghel eller annat som teckes med
Imbrex	holtegel
Imbricium	idem
Scandula p. c.	taakspåån
Stillicidium	drop
Canalis p. p.	renna, trumba
Fastigium	gaffuel
Frontispicium	idem
Laquearium	beprydtråtzning eller bielkalagh
Culmen	halm taak
Rima	reffua
Scansile p. c.	ther man kan kliffua eller gå vp med
Asser	bräde, teelia
Impluuium	windöga som är på taket
Menianum	hoffmeya, karnap
Podium	idem
Suggrundia	then delen aff taket som henger vt om huset

De hybernaculo

Hypocaustum	stogha
Hybernaculum	idem
Uaporarium	idem
Candelabrum p. c.	liwsestake
Candela p. p.	liwss
Lucerna	idem
Lampas	lampa
Ellychnium	weke
Laterna	lycta
Emunctorium	liwsanäpa
Umbraculum	skiwl eller abskons
Fornax	vgn
Fornacula	liten vgn

[1] Tryckfel för Ornithotrophium.

Caminus p. p.	skorsteen eller vgn
Mensa	bord
Trapeza p. p.	idem
Fenestra	fenster
Specularia	glasfenster
Scope. arum	kwast
Sedile p. p.	säte
Scamnum	benk eller pall
Sella	stool
Sellula	liten stool
Scabellum	fotapall
Suppodaneum scamnum,	idem
Podium	hylla
Paxillus	pinne
Riscus	skåp eller hol j muren
Grabatus. p. p	seng til at soffua middagh vthi
Penicillus	wisk til et[1] stryka noghot reent med,
Pixis	bössa til at haffua örter eller annat vthi
Calefacere	werma

De culina

Culina p. p.	koke[2]
Cocus	kock
Ingnitabulum	eeldzföre
Fomes	fnyske eller annat som snart brinna kan
Calybs	ståål
Silex	flinta
Sulphurata p. p.	swaffuel trådh
Ligna	wedh
Focus	eeldzstadh
Cinis	aska
Fauilla	falske
Scintilla	gnijsta
Torris	glödhandebrand

Titio	vtslekt brand
Carbo	koll
Pruna	glödh
Follis	blåsebelg
Suffitor p. p.	then som blåås med munnen
Batillum	eeldzskoffuel
Furcilla	gaffel, fork
Pruniceps p.c.	eeldztång
Ahenum p. p.	kätil
Olla	gryta
Cucuma p. c.	kätil eller gryta
Cacabus p. c.	kätil
Lebes	koppargryta
Ollula	liten gryta
Operculum	lock
Tripus	grytokrantz
Chytrapus p.c.	idem, eller fotapanna
Sartago p. p.	stekepanna
Frixorium	idem
Cratis	halster
Craticula	idem
Ueru	stekespett
Tudicula	sleeff
Mortarium	moortare
Pistillum	stötel
Tyrocnestis	riffiern
Abacus p. c.	bord ther som vprettas vppå
Manticulare p. p.	diskaduk
Orca	såå
Colum	leckesäck eller sijl som sijlas igenom
Alueus	trogh
Sal	salt
Salinum. p p.	saltkaar
Coquere	koka
Elixare	siwdha
Frigere	stekia j panno
Assare	stekia
Torrere	idem
Salire	salta
Condire	beredha maten med salt och annat

[1] Säkerligen tryckfel för: at.
[2] Se Errata.

Effundere	vtösa
Apponere	framsettia
Eluere	skölia
Detergere	affstryka
Oxis	ätikiokrwss
Lauatrina p.p.	ther skulor och annat watn slåås vthi
Furca carnaria	kött gaffel
Urnarium	ther man setter vatn kärellen vppå och twår diskana vppå
Guttus	olio kruka
Lecythus p. c.	idem
Capsaces p. c.	idem
Theca scuttellaria	faatkorgh

De vasis escarijs et mensarijs

Epitrapezia	bordredzskap
Quadra	fyrakant tallere
Orbis	rund tallere
Fuscimula[1]	gaffel
Apyrotum p. p.	eeldpanna
Cochlear p. c	skeedh
Cochlearium	idem eller skeedahwss
Catinus p. p.	faat
Paropsis	idem
Patella	idem
Catillus	saltzere
Gabata p. c.	diwpt faat
Scutella	litit faat, flaat faat
Patina p. c.	diwpt faat
Lanx	flatt faat
Discus	idem
Circulus mensarius	bordkrantz
Mappa	bordhduch
Mantellum	handcläde
Mantile p. p.	idem

[1] Se Errata.

Muscarium	flugukwast
Culter	knijff
Cultellus	liten knijff
Ientaculum	daghward
Prandium	middags måltijd
Merenda	affton ward
Antecenium	idem
Cena	natwardh
Commessatio	collatzie epter natwarden
Trapezopeus	bord tienare
Accumbere	sittia til bord
Edere	äta
Confabulari	snacka

De vasis potorijs

Poculum	dryckekaar
Calix	idem
Uas potorium	idem
Cyathus p. c.	kappe
Patera p. p.	skåål
Cantharus p. c.	kanna
Scyphus	begharc
Oenophorum p. c.	wijnka*n*na
Obba	bulle
Cratera p. p.	stort drycke kar som borgare stop äre
Crater	idem
Cymbium	kosa long giord
Calix vitreus	dryckeglas
Uitrum winarium	wijn dryckeglas
Uter	flaska
Culullus	dryckekrws som är aff leer
Pocillum	litit drickekaar
Phiala	credentzekaar

De penore

Penuarium, Penuaria cella	wisthws, spisekammar
Penus	fetalia

Alimonia	föda
Alimentum	idem
Cibus	maat
Succidia	en sidha flesk
Lardum	fläsk
Perna	skinka
Petaso p. c.	skinka eller rebenspel
Petasunculus	idem
Farcimen p. p.	korff
Lucanica p. c.	mettisterkorff
Botulus p. c.	idem
Apexabo	blodhkorff
Tomaculum	leffuerkorff
Syncipu tp. c.	suinahoffuud
Carnarium	kötthwss
Caro	kött

Caro

Bubula p. c.	nötakött
Bouina p. p.	idem
Vitulina p. p.	kalffuakött
Ouina p. p.	fårakött
Agnina p. p.	lamba kött
Veruecina p. p.	gumraköt
Caprina p. p.	getakött
Ferina p. p.	willebrådh
Assa	steekt kött
Elixa	sudhit kött
Frixa	pannosteekt kött
Iurulenta	kött med sodh
Lactaria	miölkmaat
Lac	miölk
Colostrum	råmiölk
Butyrum p. c.	smör
Caseus	oost

Caseus

Musteus p. c.	färsk ost
Bubulus	ost aff koomiölk
Ouillus	fåra ost
Caprinus	geta ost
Iuscum	söpe
Iusculum p. c.	idem
Ouum	ägg
Uitellus	blome
Albor	thet hwijta j ägget
Putamen p. p.	skaal
Oua elixa	sudhin ägg
Oua frixa	pannosteekt ägg
Embamma	thet man pläghar doppa vti som är senap agrest eller annat sådana
Salsamentum	saltat maat kött eller fisk
Salsilago p. p.	saltlake, salt watn
Salsugo p. p.	idem
Muria	smult, fett som kokas med
Salgama p. c.	thet som syltat är, äple, pärun eller annat
Ius	sodh
Puls	gröt
Pulmentum	idem
Pastillus	knöple, clot som brukas j sodh
Minutal p. p.	kålmoos
Frictella	pannobakat kröplor eller annat
Obsonium	sowel
Pappa	barnamaat
Scriblita p. p.	struff eller clenet som bakas och stekies
Offa	mölia, soppa

Offa

Uinaria	wijnsoppa
Cereuisiaria	öölsoppa
Aquaria	watnsoppa
Lactaria	miölka soppa
Casearia	osta soppa
Ouata	äggia soppa
Amigdalina p. c.	mandel soppa
Oleum	olia
Oliuum	bomolia

Serum	watzle
Serum butyrium	kiernomiölk
Coagulum p.c.	löpe
Mel	hanog
Fauus	hanogs kaka som hon står j stocken eller j werkit
Acetarium	sallatt
Cupedia	lecker maat, kräselig maaţt
Cupes	idem
Frustum	stycke
Frustulum	litit stycke
Buccea p. c.	bete
Buccella	idem
Bolus	idem
Porcus troianus	en fylt grijs
Panis butyratus	smörgås
Sinapium	senap
Artocrea	pastey
Polenta	gryn eller welling
Scitamenta	wel smakande retter
Caro suilla	swijnakött
Epulum p. c.	gestebud
Epule, arum	allahanda maat
Ferculum p.c.	en ret
Gelu in patina	galrey
Liquatum p. p	smult, feet
Liquamen p. p.	idem
Piscis	fisk
Elixi pisces	sodne fiskar
Assi pisces	steektefiskar
Tuceta p. p.	pastey, ut quidam volunt

De pistrina

Pistrina p. p.	bagarehws
Artocopus p. c.	baghare
Pistor	idem
Furnus	bakeung [1]
Prefurnium	vngsmwn
Infunibulum[1]	röökpipa skorsteen
Fumarium	idem
Fumus p. p.	röök
Fuligo	soot, kijm
Rutabulum p c	glödhraka
Infurnibulum p. c.	greeszla brödskota
Alueolus pistorius p. c.	bakotrog
Panarium	brödkorg
Cribrum	såll eller sict
Cribrum farinarium	miöl sict
Cribrum setaceum	hårsict
Subcerniculum	sict
Cribrum pollinarium	grant sict eller sictedwk
Cribrum excussorium	grofft sict
Panis	bröd

Panis

Domesticus	heembakat bröd
Siligineus p c	hwetebröd eller rogbröd som en part mena
Triticeus	hwetebröd
Hordeaceus	biwgbröd
Secundarius	spisebröd
Cibarius	idem
Fermentatus p. p.	swrdeghat bröd
Azimus p. c.	osyrat bröd
Rubidus p. c.	twebakat bröd eller skorpobröd
Nauticus p. c.	skepbröd
Pityrius	sådhafult bröd

[1] Se Errata.

Purfureus	idem
Subcinericius	bröd bakat j asko eller vnder asko
Auenaceus	haffrabröd
Spira	kringla
Simila p. c.	semla
Collyrida p. c.	tonkaka eller pannokaka
Torta panis	idem
Dulciarius panis.	leckerbakat bröd såsom hanigs kakor, marcipan och annat sådana
Libum	enahanda clenäte
Placenta	kaka bakat aff ostmiöl och 'hanigh
Laganum p. c.	clenätes kaka
Artolaganum p. c.	clenäte
Tyrolaganum p. c.	ostakaka
Artoptesia	kromkaka
Maza panis	marcipan
Crustum	skorpa som är vtan på brödhet
Crustulum	idem
Mica	smola

De cella

Cella	kellare
Caupona p. p.	wijnhwss
Oenopolium	idem
Apotheca p. p.	wijnkellare
Potus	dryck
Sicera	sådana dryck som man bliffuer drocken aff
Dolium p. c.	wijnfaat
Tina	tönna
Cupa	balya stort kaar
Epistomium	tapp mz hana, låsatapp
Fistola p. c.	idem, pipa
Infundibulum p. c.	tratt
Spina	tapp
Pocillator p. p.	skenk
vinum	wijn

Vinum

Renense	rensk wijn
Apianum p. p.	muscatella
Maluaticum p. c.	malmasier
Creticum p. c.	idem
Romanum p. p.	romanij
Uetulum p. c.	gammalt wijn
Recens	nyt wijn
Mustum	most
Merum	reent wijn
Dilutum p. p.	vatnblandat wijn
Defecatum p. p.	clart eller skäärt wijn
Album	blankt wijn
Rubrum	rödt wijn
Plenum	starkt wijn
Austerum p p	swrt eller hardt wijn
Sapa	swdit wijn
Defrutum p. p.	idem
Pyraceum p. c.	päronamost
Mulsum	wijn bemengt mz hanig eller suker såsom clareet eller hypocras
Melicratum p. c.	idem
Hydromeli p. c.	miödh
Aqua mulsa	idem
Flocces	wijnbära skaal som wijnet är affpersat
Uinacee	idem
Cereuisia	ööl
Zithus	idem
Mucor	möghle

Deuteria p. c.	sköliowijn ther wijnbären sköl-ias med watn sedhan wijnet är ifrå löpet, skenkebör [1]
Lora	idem
Vinum secun-darium	idem
Uappa	förskalat wijn
Infundere	vti skenkia
Bibere	dricka
Titubare	ragha
Inebriari	bliffua drocken

De balneo

Balneum p. c.	badh
Therme	idem
Sudatorium	idem
Spoliarium	affcledhehwss
Apoditerium	idem
Capsarius	clädewactare
Piscina p. p	löghowadh
Aqua	watn
Calida	warmt watn
Frigida	kalt watn
Lixinium	lwt
Smigma	såpa
Spongia	swamp
Tophus	rijffuesteen
Nouacula p.c.	rakaknijff
Forpex	sax
Piliolum p. c.	hatt
Perizoma p.p.	skörte
Linteum	badhstugulakan
Sudarium	swettedwk
Balneator	badhstugukarl
Frictor	then som clåår
Mediastinus p p	badeknekt
Lauare	twå
Sudare	swetta
Fricare	klåå

[1] Sannolikt tryckfel. Se Anm.

De vasis aquaticis

Hydria p. c.	watnkaar
Futis	käril ther man bäär watn med, så eller annat
Gutturnium p c	handfaat
Caldarium	kätil som watn wermes vti eller lögobalya
Malluuium pc	mullögh eller handbecken
Trulleum p. c.	idem
Pelluuium	käril ther man twår föterna vti
Pollubrum p. c.	idem beckin
Lutrum	löghe hoo eller trog
Solium	löghe balya
Peluis	beckin
Siphon	spruta, watn bössa
Siphontulus	liten spruta
Urceus p. c.	ämbar
Urceolus	idem
Orca	såå
Fidelia	potta aff leer
Nasiterna	watn kaar med grepa
Concha	trog
Alueus p. c.	idem
Alueolus	litit trog
Matula	pissebekin
Matella, Ma-tellio, Sca-phium	idem
Puteus	brun
Antlia p. c.	watnhinck öse-kaar
Urna	idem
Situla p. c.	idem
Modiolus p. c.	fyrakant hinck
Antlare	ösa
Trochlea p. c.	block skijffua
Catena p. p.	kedia

Funis	reep
Crater	hoo
Aqualiticus p. c.	swijnahoo
Lagena p. p.	cruka, flaska, legil

De cubiculo

Cubiculum p. c.	slåpeka*mm*ar
Cubile	säng
Lectus	idem
Fulcrum	sengastoman
Sponda	sengabrede
Culcitra p. c.	vnderbolster
Stragulum p. c	täken
Gausape p. c	raggot clädhe såsom ryia eller a*nn*at sådana
Ceruical p. p	örnagååt
Puluinus p p	bolster eller höyende
Tapes	tapeet
Tapetum p. p	idem
Lodex	lakan
Puluillus	höyende
Linteamen p. p	lakan
Auleum p. p	weggiabonat
Peripetasma	idem
Peristroma p. p	idem
Matta	matta
Cortina p. p	forlååt
Lectica p. p	båår, hestabåår, roszbåår
Scrinium p c.	skrijn
Arca	kijsta
Arcula p. c	idem
Capsa	kijsta
Capsula p. c	liten kijsta
Capsa vestiaria	clädakijsta
Cista	lådha
Cistula p c	lådheka
Cistella	idem
Bulga	wetzska
Mantica p. c	skreppa
Loculus p. c.	pung eller penninga säck
Speculum p c	speghil
Pecten	kamb
Tomentum	cledhalodh offuerskerare lodh

De aromatibus

Aroma p. p	welluchtande krydde
Saccarum p. c.	sucker
Ci*nn*amonum[1] p. p.	kaneel
Cariophyllum	neglika
Gingiber p. c.	ingefära
Zinziber p. c.	idem
Piper	pepar
Crocus	saffran
Nux myristica	muskat
Macis	muskatablo*mm*a
Mel harundinis	suker candij
Muschum	desme
Cardamomum p. p.	kardamon
Calamus aromaticus p. c.	calamos
Coriandrum	koriander
Thus	rökilse
Mirrha	mirram
Stactis	idem
Gutta	idem
Opobalsamum p. c.	balsam
Camphora p. c.	kamfer
Aloe p. c.	aloe
Lauribacca	lagerbär
Galanga	galigo
Zeduar p. c.	cedefere
Laurinum p.p.	lagerolia
Petrolium p.c.	petrolia

[1] Se Errata.

Alabastrum	smöriobössa
Myrothecium	idem
Narthecium	kryddebössa
Macropiper	longapeper
Amomum p.p.	rosa aff Hierico

De bibliotheca

Bibliotheca p. p.	bokahws
Libraria p. c.	idem, liberij
Armarium	bokakista
Foruli p. c.	idem
Liber	book
Codex	idem
Uolumen p. p.	idem eller en deel aff bokenne

Codex

Accepti	vpbyrdzboock
Expensi	vtgifftzboock
Diarium	register som scriffuas vti thz som dagliga skeer
Historia	kröneka
Annales p. p	tenkiebook
Chyrographum p c	handscrift
Syngraphum p. c	witnesbreff med eeghen hand
Idiographus p. c	scrifft mz eeghen hand scriffuen.
Protocollum	proiect, scrifft som först berammas eller vtkastas
Exemplar	eptersyyn
Apocha p. c	qwittantz
Antapocha p. c	bekennelse breff
Epistola p. c	sendebreff
Litere p. c	idem
Epistolium	litit breff
Breuis	stackot breff
Breue	idem
Diploma p. p	preuilegie breff, bulla
Tabellarius	breffdragare
Tabularius	then som register och reginskap haller ferdigt
Abacus p. c	reknebredhe
Regula p. c	lineal
Calamus p. c	scriffpenne
Penna	idem
Calamarium	pennahwss
Pennarium	idem
Atramentum	bläck
Atramentarium	bläckhorn
Cultellus scriptorius	scriff kniff
Sigillum	Signet
Signatorius annulus	signetes ring
Charta	paper
Papyrus p. p.	idem
Chartophylacium	papers lådha
Membrana p. p.	pergament
Pergamenum p. p.	idem
Scheda	cedel, löst blad
Pugillaris p.p.	handtafla
Graphium	scriffstijl
Stilus	idem
Calculus p. c.	reknepening
Ratio	regenskap
Creta	krijta
Cera	wax
Album	tafla ther nampn scriffuas vthi
Pyctacium	idem
Tabula p. c.	tafla
Tabella	idem
Pagina p. c.	bladh
Pagella	idem
Semipagina p. c.	halfft bladh
Uersus	radh

Linea p. c.	idem
Pluteus p. c	skriffbredhe
Enchiridion p. c	handbook
Litera p. c	boockstaff
Liber collectaneorum	rapiare
Scholium	liten vthtydning eller postilla
Homelia p c	sermoon, taal
Tomus	itt stycke aff enne boock
Dialogus p c	disputering eller taal ther flere än en tala vthinnan
Apologeticus p. c	forswarelse boock
Panegyricus p c	prijsebook
Pareneticus p c	formanelseboock
Parenesis p c	förmanelse
Liber didascolicus p c	lärdoms boock
Liber protrepticus p c.	boock som vnderuisar och rådher til noghot
Poema p p	dicht
Poesis p p	idem
Carmen	werss
Expositio	vthtydning
Fabula p. c	fabel, lustogh dicht
Apologus p. c	fabel ther oskelig diwr seyas tala vtinnan
Commentaria	liten forclaring
Graphiaria theca	scriflådha
Graphiarium	idem
Scribere	scriffua
Legere	läsa
Calculare	rekna
Cancellare	vtplåna
Signare literas	besegla bref
Resignare literas	vpbryta breff
Emporetica charta	krampaper som icke dogher scriffua vppå

De ludis

Ludus	leeck
Ludius p. c	then som spelar med skemt och geckerij
Ludio p. c	idem
Ioculator p. p	idem, spelman
Histrio p. c	then som spelar med monga handa åthäffuor oc skemt och hermer andra
Ars histrionica p. c	sådana konst at en kan wel skemta och herma en annan
Luctari	brotas eller kempas
Luctatio	kempning, kamp eller brotan
Palestra	idem
Palestricum p. c	kempebaan
Palestrita p. c	then som kempar eller brotas
Collusor p. p	leekebroder
Alea p. c	wårtaffuel
Tessara p. c	terning
Talus	idem
Taxillus	idem
Iactus	kast
Orbiculus aleatorius	bricka

Alueus p c Tabula aleatoria	wårtaffuels brädhe
Ludus latruncularius	skafftaffuel
Tabula latruncularia	brädhe med skafftaffuels fiell
Pila	ball, myyl
Globulus p c	cloot
Chartula lusoria p c	karten spel
Trochus	piwck
Turbo	idem
Spheromachia	spel eller kempan som skeer med myyl
Agonista	kempe
Doratismus, hastarum dimicatio	kempning som skeer med stenger eller sperstakar
Conus	kägla
Spheristerium	hwss ther man öffuar mongahanda spel vti med myyl och annat
Hippodromus p c	rennebaän

De lanificio

Textor	wäffuare
Textrix	wåffuerska [1]
Colus	rock
Pensa	vlla totte eller lijn totte som bindes widh rocken och spinnes vtaff

[1] Tryckfel för: wäffuerska.

Fusus	slända, teen
Uerticulum	sland, snall
Sphondylus p c	idem
Verticillus	idem
Rhombus	spinnehiwl
Girgillus	nystestool
Glomus	nystan
Filum	trådh
Stamen	warp
Trama	wäfft
Subtegmen	idem
Licium p. c	sölff, weffskaft
Liciatorium	sölffuo trä
Trilix	triggie skaffta wäff
Radius	wäffskedh
Nauicula p. c	idem
Pecten	clädhekamb
Panus	spoole
Panula p. c	idem
Lana	vll
Linum	lijn
Cannabis vel Cannabum p. c	hampa
Gossipium	boomvll
Stuppa	lijnblåår
Vellus	vllaragg
Succida p. c	vll sådana som forst aff fåret clipt är
Festuca p. p	skäffua, fnaass
Quallus	vllakorgh
Quasillus	idem
Calathus p. c	idem
Acus	nääl
Acicula	knappanääl
Digitale p. p.	fingerborg
Forfex	ciszere
Nere	spinna
Sarcire	söma
Texere	wäffua

De armamentario

Armamentarium	harneska kammar

Arma	wapn
Galea	hielm
Cassis	idem
Criste	fiederbusk
Buccula p. c	helmett
Torax	kräffwetta
Humerale p p	halffrygg
Brachialia	armskenor
Lorica p p	pantzar
Clypeus p c	long sköld
Scutum	stackot sköld
Hasta	glawen
Hastile p p	skafft
Cuspis	vdd
Lancea p c	spiwt
Gladius	swerd
Ensis	idem
Ensiculus p c	idem
Spata	longt swerdh
Rhomphea p c	idem
Semispata	stackot swerd
Capulus p c	ha*n*dfång, hielt
Acies p c	ägga
Mucro	vdd
Pugio p c	daggar
Vagina p p	skijdha
Venabulum p c	swijn spett staff swärdh
Claua	klubba
Arcus	handboge
Spiculum p. c.	pijl, skott
Corda	streng
Pharetra p. c	kogher
Corythi p. p	boghasecker
Funda	sliwnga
Bombarda	bössa
Serpentina p. p	slanga
Spherula p. c	lodh
Puluis	polwer
Ellichnium p.c	lunta
Scorpio p. c	armborst
Arcubalista	idem
Pilum	pijl eller skott som med handenne kastas eller skiwtes

Sarissa	longa spetz
Pyrobolus p. c.	fyyrpijl, fyyrbal
Phalarica p. c	är enahanda fyyrpijl
Contus	stark stake, stong
Uerutu*m* p. p	stackot ha*n*dskot
Tragula p. c.	enaha*n*da skot
Aclides p. c.	enahanda stackot skott
Catapulta	enahanda snart skot
Balista	benkarmborst enahanda boghe som kunde skiutas stenar oc stoor skot mz
Machera p. p	longknijff som skarp är och dogher både til at hugga och skära mz
Sica	litit swerd som man pläghar haffua fördolt j gongostaffrar
Telum	skott
Sagitta	boghaskott pijl eller skechta
Pelta	böklare
Ancyle p. p	liten sköld
Parma	idem
Parmula p. c	idem
Sudes	stake, stakeet
Bellum	örligh
Prelium	strijdh
Pugna	kempning, slagh
Duellum	krijg, twedregt
Certamen p. p	kamp
Conflictus	slachting
Exercitus p. c	häär
Expeditio p. c	häärfärdh vtresa
Castra	läghre
Tentorium	tiell
Miles	krijgsman
Dimicare	fechta

Bipennis	hillebart
Iaculum p. c	skott, skaffelijn

De stabulo

Equile p. p	hesta stall
Stabularius	staldreng
Equiso p. c	hesta tämiare
Equus	hest
Succussor	then som bäär hart
Succussarius	idem
Veredus p. p	snaar häst
Presepe p. p.	krubba
Fenum	höö
Cordum	hösthöö
Stramen	halm
Stramentum	ströyöhalm
Furcilla	ströyegaffel
Fenile p. p.	höladha
Auena p. p.	haffre
Culeus p. c.	säck
Saccus	idem
Capistrum	grijma
Pastonis[1] p. c	bett
Frenum	beetzl
Frontale p. p.	hoffuudtygh quod ad frontem ponitur
Habena p. p	tygil
Lorum	reem
Ephippium p. c.	sadhel
Sella	idem
Stapedes p. c.	böglor
Stratum	sadelclede
Phalere p. c.	idem, stry
Cingula p. c.	sadelgiord
Antilena p. p.	förtygh
Postilena p. p.	hindertygh
Vngula p. c.	hooff
Helcium p. c.	seelia
Calcar	spore
Pecten	kamb
Strigil	skrapa
Equitare	rijdha
Lupatum p. p	skarpt bett

[1] Se Errata.

De Vrbe

Ciuitas p. c.	stad
Urbs	faststad
Oppidum p. c.	stadh
Oppidulum p. c.	liten stadh
Murus	stadzmwr
Menia p. c.	idem
Agger	wald
Uallum	planka, stakeet, bolwerke
Muninem	feste
Munitio p. c	idem
Castrum	idem
Castellum	litit feste
Porta	port
Turris	torn
Specula p. c	kuratorn
Propugnaculum p. c	kijffuenäb, tuäng eller annat sådana
Pinna	tinne på mwren
Pomerium p. c	slätt plaan vth med stadzmwren
Fossa	graff
Maceria p. c	löösz mwr vtan kalk
Suburbium p. c	förstadh
Pons	broo
Pensiles clatri p. c	hengiande galror
Uicus	grend, liten gata
Platea p. p	stoor gata
Angiportus	trång grend eller gata
Area p. c	platz
Campus	wijd platz eller mark
Edes	hwss
Lithostrotum p. p	steenlagt
Arx	slott
Carcer	fångahwss

Ergastulum p. c	fångelse ther fångar hallas til fläperij [1] och träldom
Pretorium	retthwss
Tribunal p. p	domstol
Consistorium	rådhwss
Forum	torgh

Forum

Piscarium	fiskatorgh
Pomarium	skaffuel torgh ther äple, pärun och annat skaffuel selies
Frumentarium	korn torgh
Lignarium	wedha torg
Vinarium	wijntorg
Fenarium	höö torg
Holitorium	kåål torg
Carnarium	kött torg
Laniena p. p.	slactahws
Macellum	spijs marknat ther ätande warur selias
Speciarius Uicus	kryddegata
Mercatus p. p.	marknadz stadh eller platz
Emporium	idem
Cupedinarium	ther lecker eller kräselig maat faal är
Popina p. p	ope*n*bara eller hwars mandz köke
Xenodochium p. c.	gestahws eller herberge
Diuersorium p. c.	openbara herberge
Pandochium p. c.	gestgiffuare hws
Taberna	tawerna
Erarium p. c.	träselka*mm*ar skattkammar
Gymnasium p. c.	öffueplaan eller öffuebaan
Theatrum p.p.	skodeplatz
Lex	lagh
Priuilegium p. c.	priuilegie
Ius	rett
Ius naturale	naturlig rett
Plebiscitum p. p.	menige mandz beslut eller stadhge
Ius municipale	stadz lagh
Scitum	stadge
Forica p. c.	alme*nn*eligit maak, hemlighws
Cloaca p. p.	skarn port[1] skarn re*nn*a ther oreenligheet bortflyter
Scaphium p.c.	sketbytta
Anitergium p. c	arswisk
Stercus	treck
Excrementum	idem
Cacare	skijta
Excernere	idem
Pontones p. p	flote, färya

De templo

Templum	kyrkia
Phanum	idem
Delubrum p. c	idem
Basilica p. c	idem eller hwars mandz hwss
Sacer locus	heligt rwm
Sanctuarium	idem

[1] Är väl tryckfel för: släperij.

[1] Se Errata.

Propiciatorium p. c	rwm ther gud blijdkas vti j hwg komma thet som skeedt är
Sacrarium p. c	sacristiya
Sacellum	kappal[1]
Ara	altare
Altare	idem
Holocaustum	brenneoffer
Hostia	offer
Sacrificium	idem
Uictima p. c Offertorium Oblatio Libamen Libamentum	idem
Oraculum p. c	gudz taal
Cereus	waxliwss
Imago p. c	beläte
Statua p. c	idem
Suggestus	predikestool
Suggestum	idem
Pulpitum p. c	idem
Baptisterium	funt
Campana p p	clocka
Eramentum	idem
Ropalum p. c	kläpp
Tintinnabulum p. c	liten clocka
Palla altaris	altareclädhe
Cemeterium p. c	kirkiogård
Poliandrum	rwm ther som monga giffter[2] äre
Propyleum p. c	wapn hws
Sepulcrum	graff
Tumulus p. c.	idem
Sarcophagus p. c	idem
Tumba	idem
Mausoleum p. p	kostelig graff
Monumentum	graff eller annat som påminner eller läter

[1] Är väl tryckfel för: kappel.
[2] Måste vara tryckfel för: griffter.

Feralis pompa p. p.	thet pråål som skeer j begraffni*n*g
Exequie	idem
Feretrum p. c.	bår
Capulus p. c.	idem
Libitina p. p.	idem eller begraffninges redha
Apyrotum p p.	kolpa*n*na
Hierotheca p p.	sacrame*n*tekaar
Lichnus pensilis p. c.	lampa, hengiande liwsacrona
Subsellia templaria	kyrkiobenker
Pictura p. p	målning
Turibulum p. c.	rökilsekaar
Acerra, Arcula turaria,	idem
Sacre reliquie	helgedomar
Aspergillum	stenkil
Aqua lustralis p. p.	wigdewatn
Preces horarie	tijdhe böner
Liber horariaru*m* precum	ther sådana böner står vti
Ciborium	Cibur
Epitaphium	offuerscrifft på graffuer
Ceremonie sepulchrales	begraffninges åthäffuor
Ceroferariu*m* p. c	waxliusastake
Ceroferarius	the*n* som bäär waxliws

De variarum officinarum instrumentis

Officina p. p	werkstadh
Ergasterium	idem
Fabrica p. c	idem
Instrumentum	reedzskap
Vstrina p. p	härd
Forceps	tång
Incus	städh
Malleus p. c	hammar
Malleolus p. c	liten ha*mm*ar
Lima	fijll
Securis p. p	yxe
Securicula p. c	liten yxe
Bipennis	yxe eller annat som tweäggat är
Ascia p. c	timberbijla
Asciola p. c	idem
Serra	sågh
Serrula p. c	liten sågh
Runcina p. p	grooff sågh
Pyrobola p. p[1]	släggia
Circinus p. c	cirkel
Dolabrum p. c	skaffue eller skrot höffuel
Dolabella	idem
Planula	slät höffuel
Asser	brädhe
Assis	idem
Scalprum	gröpeiern eller skaff iern
Scalpellum	idem
Scobs	fijlspån, sågespån eller annat affskrap
Terebrum vel terebra p. c	naffuar
Terebellum p. c	lite*n* naffuar
Commissura p. c	skarff eller sa*m*manfelni*n*g, sa*m*manfoghan

[1] Se Errata.

Fissura p. p	reffua
Celum	graffstikel
Celtes	idem
Perpendiculum p. c	mwrmestare lodh
Thrulla	mwrskeed
Subula p. c	syyl
Tornus	swarffueiern
Cuneus	wigg
Norma	winkilhake
Linea p. c	rette snöre
Amussis	skroodwict eller rettesnöre [1]
Cauterium p.c	iern som brennes merke mz, merke iern
Cochlea p. c	skrwff
Ergata p. c	wind
Fistuca p. p	raam som man slär[2] pålar nidh med, eller stötil som man stöter gatur iempna med
Fistucatio	pålning
Geranium p. c	wind som driffues ther man löper vthi hiwl
Tympanum p c	idem
Harpa	kexe, eller sokn som man soknar nogot vp aff watnet med, båtzhake
Harpago p p	idem
Circus	rund botn
Phalanga	spel som är j winden ther toghet weffuas om, tå thet vmdriffues
Prelum	perss
Radula p c	skaffiern
Uectis	wredhe eller

[1] För det sista *e* står ett omvändt *r*.
[2] Utan tvivel tryckfel för: slår.

	iernstång ther man löffter eller wender thz mz som tungt är

De Rure

Rus	landzbygd
Campus	släät markt[1]
Mons	berg
Monticulus p c	litet berg
Monticellus	idem
Collis	höög, backe
Vallis	daal
Conuallis	inneluct daal, som berg liggia på alla sijdor om kring
Promontorium	haaffzklippa
Silua	skoog
Nemus	mark
Saltus	tiock skoog, snäär[2], hwlt
Eremus p. p	öökn
Solitudo	idem
Mare	haaff
Lacus	siöö
Stagnum	stilla watn, stondande watn
Palus	kärr
Piscina p. p	fiskedam
Uiuarium	idem eller diwragård
Limus	dyie
Fluuius	älff
Flumen	idem
Riuus	rinnande bäck
Amnis	åå
Amniculus	liten åå
Alueus p. c	dalen eller gropen ther watnet rinner vti
Ripa	åbrädd

[1] Se Errata.

[2] Tryckfel för: snåår.

Littus	strand
Statio	skeps reedd
Portus	hampn
Fons	källa
Oceanus p. c	westra siöö, stora haaff
Gurges	gööl
Insula p. c	öö
Peninsula p.c	nääss, vdd ther siö gåår så när alt om kring
Isthmus	idem
Terra continens	sijlende
Regnum	rijke
Uia	wägh
Via regia	konnings wägh allmanna wägh
Uadum	waad, botn
Ager	åker
Aruum	trädd åker
Pratum	äng
Sepes	gård, gierdes gård
Hortus	trägård,örtegård
Pomarium p c	äplegård eller trägård
Uinea p c	wijngård
Arena p p	sand
Sabulum p. c	groff sand
Argilla	leer
Crera[1]	krijta
Calx	kalk
Fornax calcaria	kalk vngn
Gypsum	plåsterkalk.
Saxum	gråsteen, gråberg, storsteen
Rupes	brant berg
Petra	klippa, helleberg
Margo	bradd
Cos	hwetiesteen, brynesteen
Lutum	träck
Cenum	idem
Puluis	mull

[1] Tryckfel för Creta.

Pascua p. c	beet, hiordgong
Pagus	bondaby
Uilla	bondaheman
Horrium p c	korn lada eller låre
Ruricola p c	bonde
Arare	trädha
Stercorare	gödha
Seminare	såå
Occare	harffua sädena j iorden
Metere	vpskära
Colligere	sa*mm*an hemta
Triturare	tröska
Spicilegium facere	hemta ax vp aff åkren
Spicilegium	axahemtning
Granarium	korn hws
Farinarium	miöl hws miöl låre
Messis	and, sädh
Area	loghe
Fenisecium	höand, slaghit höö

Ager

Compascuus p. c	linda, åker som legges til mwlabeet
Noualis p. c	åker som icke bliffuer sådder hwart åår
Vliginosus p. p	sanck åker
Iugerum p. c	fiell
Tesqua	owigelig eller olustog mark
Salebra p. c	oiempn och owigelig mark
Alluuies Alluuium.	flodh
Solum	iord, land
Natale solum	fädernes land
Conflages p. p	rwm som monga handa wädher

	kan blåsa vppå
Scabra loca	hwass twm[1]
Lustrum	wildmark ther wildiwr wistas
Desertum	ödhesmark
Lucus	lwnd
Amenum p. p Locus amenus	lostogt rwm
Regio	land, landzende
Prouincia	land
Aprica loca p. p	rwm ther solen altijd kan skijna
Salebrosa via	oiempn wägh
Umbraculum p. c	skygd
Loca opaca p. p	mörk rwm
Lubricum p. c	haalt
Labina	idem, slepper
Deuiu*m* p c	thz so*m* är aff wäghen
Auium p. c	idem
Inuium p. c	ther ingen wägh är eller wara kan
Volutabrum p. p	putz ther swijn söla sich vti
Fimus	dyngia
Succerda	swijna treck
Fimetum	dyngiohöög
Sterquilinium	idem
Uligo	watn putz, skarn putz

De granario

Fruges	fruct
Legumen p. p	then fruct som plockas vp med hendrena och icke vpskäres

[1] Utan tvivel tryckfel för: rwm.

Siliqua p c	skaal såsom ärta skaal, böno-skaal eller annat sådana
Folliculus p c	idem
Frumentum	allahanda korn som ax haffuer
Culmus	halm
Stipula p c	balia som är kring om axet eller halmen
Geniculum p c	ledh på halmen
Genu culmi	idem
Arista	spitzen på axet
Spica	ax
Triticum p c	hwete, och är mongahanda slaagh hwete
Siligo p. p	hwete, eller rogh som en part mena
Auena p. p	haffre
Oriza p. p	rijs
Panicum p. c	bohwete
Milium p. c	härss
Hordeum p. c	biwgg
Ptisana p. c	malt
Faba	böna
Eruilia	ärt
Pisum	walsk ärt
Far	dinkelkorn
Ador, adoreum	idem
Farina p. p	miöl
Furfur	sådha, klij
Cordus	then som seent är moghen, eller född
Cordum frumentum	seenmoghet korn
Serotinus fructus	seenmoghen fruct
Semen	sädh
Seges	idem
Zea	spelta
Similago	semlomiöl
Simila	idem
Pollis vel pollen	thet grannesta och betzsta aff miölet
Pollintor	then som bödhlar eller sichtar miöl
Acris	agn
Palea	idem
Robus	rogh, som en part meena
Alica	enahanda dryck som brygges aff spelta
Gluma	kornskaal
Skapus	knopp eller hoffuud som fröö pläghar wara vti, såsom på walmoge och annat sådana
Fragum	smultron
Granum	fröö eller korn
Lens	lintze
Cicer	kikerärter
Vicia	wick, kornwick

De vtensilibus rusticis

Vtensile p. c	booting
Supellex	idem
Currus	wagn
Pilentum	sparwagn hengiande wagn
Sarracum p. p	wagn, slädhe eller kelke til at föra wedh och steen med
Rheda	liten wagn eller kärra
Carrus	idem
Carruca p. c[1]	idem
Birotum p. c	kårra[2]

[1] Se Errata.
[2] Säkerligen tryckfel för: kärra.

Carpentum	enaha*n*da släde
Uehiculum p. c	thet som man åker med
Traha	släde, släpa
Trahea	idem
Temo	tijslastock eller skaclar
Rota	hiwl
Absis	hiwls lööt
Radius	hiwls eker
Canthus	iern kring om hiwlet
Axis	axel
Fiscina p. c	korg
Fiscella	liten korg
Vehis	lass
Plaustrum	idem
Vehis feni	hölass
Uehis fimi	dyngiolass
Pala	skoffuel
Pala stercoraria	dy*n*gio skoffuel
Furcilis p. c	grep
Scutica p. c	sweep, giszl
Mastix	idem
Canistrum	korg
Canistellum	idem
Batillus	spade
Bipalium p c	idem
Fossorium p. c	idem
Cos	hwettiesteen
Acuere	hwettia
Mortarium p. c	mortare
Mortariolum p. c	idem
Pila	idem
Pistillum	stötil
Mola	quern
Catillus	offuersteen, löpare
Meta	vndersteen
Moletrina p. p	quernhws eller quernastadh
Molendinum p. p	idem

Mola manuaria	handquern
Mola trusilis, vel mola trusatilis	idem
Sagma	cleffsadel
Uannus	wanna
Uentilabrum p. p	idem, kastoskoffuel
Mulctrum, mulctra	miölkebytta
Mulctrale p. p	idem
Aratrum	ploogh
Uomer	ploogbill
Uomis	idem
Dentale p. p	ploogsola ther billen sitter vppä[1]
Buris, bura.	ploogstiert
Stiua	ther man haller ploghen med
Rallum	ploogskota
Rulla	idem
Iugum	oock
Sarculum p. c	harff
Occa	idem, harka
Falx	lijye, skära
Falcaria cotes	liyobryne
Stimulus p. c	en hwass vddat kiäp til at drifua oxar mz
Irpex	harff til at vprijffua röter och bereeda iordena mz
Cylindrus	welt, rulle
Ligo	hacka
Tribula p. c	flagha[2]
Gleba	torffua
Sulcus	forr
Lira	idem
Rastrum	härff, rijffua, harka
Rutrum	ther noghot vprijffues med

[1] Tryckfel för: vppå.
[2] Tryckfel för: slagha. Se Anm.

Pedica p. c snara
Bidens hacka med twå taggar
Clauus solearis hestskosööm
Solea ferrea p. c hestskoo
Clitelle klöffsadel
Hostorium p. c strochträä
Longurius p. c longstång
Merga korntiwffua
Millus halzbett, itt halz band med monga taggar, som man plägar haffua på hundar
Melium idem
Numella claffue som man binder fää med
Restis widhia
Storia p. c matta
Tomentum offuerskerarelodh, eller annat ee hwad thz är som beredes til at haffuas j bolster
Phylira p. c bast

De mensuris liquidorum

Om wetzsko måât
eller qwick måât

Ligula p. c een paslig skeedh full
Cochlearium idem
Cyathus p. c thet är fyra ligule, så mykit som fyra skedhar fulla en mottelig dryck
Sextans twå cyathi otta skedhar fulla
Quadrans tre cyathi tolff skedhar fulla
Triens fyra cyathi sextan skedhar
Quincunx fem cyathi tiwghu skedar
Hemina p. p sex cyathi, fyra och tiwghu skedhar
Cotyla p. c idem, thet är en halff sextarius, widh fierde parten af itt Stocholms stoop
Septunx siw cyathi, otta och tiwghu skedhar
Bes otta cyathi, twå och tretiyo skedhar
Dodrans niyo cyathi, sex och tretiyo skedhar
Dextans tiyo cyathi, fyratiyo skedhar
Deunx elloffua cyathi fyra och fyratiyo skedhar
Sextarius tolff cyathi otta och fyratiya[1] skedar fulla, widh pass itt halfft Stocholms stoop
Congius är sex sextarij wid pass try Stochloms[2] stoop
Chus idem
Urna fyra congij thet är widh sex kannor, itt sådana ember at otta göra ena tönno
Amphora p. c romana siue Quadrantal, widh pass en fierdu*n*gs tönna, thet är tolff Stocholms kannor
Amphora actica[3] p. c haller widh adhortan kannor
Cadus Metreta p. p idem
Batus me*n*sura Hebraiaca thz är ock wid adortan ka*n*nor
Culeus haller tiwghu amphoras thz är widh pass twhundrade och fyratiyo kannor, fyra ååm, när itt ååm haller sextiyo kannor, Och så är Culeus itt faat om fem tönnor, Et fuit culeus maxima romanorum mensura in liquidis,

[1] Utan tvivel tryckfel för: fyratiyo.
[2] Tryckfel för: Stocholms.
[3] Tryckfel för attica.

the romares största mååt j quickmååt

De mensuris aridorum,

Ubi notandum erit, quod de antiquorum mensuris vix exacta ratio dari possit, quum inter eos non conueniat qui de mensuris scripserunt

Om torr mååt eller sädhes mååt

Ligula een skeed full vt in liquidis
Cyathus itt mååt som gå fyra skedhar vthi
Acetabulum itt mååt om sex skedhar, halff annar Cyathus
Hemina p. p haller fyra acetabula, sex cyathos
Sextarius haller twå heminas
Chenix grecorum mensura haller twå sextarios, vel vnum sextarium castrensem, qui vrbico sextario duplo maior fuit, thet är widh pass itt Stocholms stoop, Så mykit korn eller myöl som en chenix innehölt, plägade j Greken giffuas enom dreng eller trääl til ha*n*s dags födo
Gomor Hebreorum me*n*sura, hölt widh pass så mykit som en Chenix, eller som en part mena, tå war gomor dubbelt större än chenix, och thz war een dags föda på ma*n*nen när Iudane som j ökne*n*ne woro
Semodius hall*er* otta sextarios, widh twå Stocholms kannor
Hin apud Hebreos idem
Modius haller twå semodios, sedecim sextarios, så mykit som gåå j fyra kannor, thet är en Stocholms fierdings span, th*er* tree strokna spän gå j ena tönno, Så haller modius widh pass en fierding aff en stroken span
Satum Hebraica me*n*sura sesquimodium capit, widh sex Stocholms ka*n*nor
Bimodius itt mååt som haller twå modios
Trimodius itt mååt om tree modios
Medumnus haller sex modios
Corus secundum quosdam continet quadraginta qui*n*q*ue* modios, thet är nogot meer än elloffua strokna spen, Secundum alios autem continet corus quadraginta vnu*m* medimnos, Sunt preterea qui dicunt corum continere triginta modios, jn tanta opinionum diuersitate, quid sequamur incertum est
Mantissa roke, tilgifft på mååt eller köp

De mensuris geodeticis

Om iorda mååt j lengd och wijdd

Digitus itt twär finger, en sådana lengd som fyra gill biwgkorn göra ku*n*na på theres breedd
Palmus fyra twärfinger, thet är een twerhand
Doron idem
Palastes idem
Est et palmus maior qui Dodrans dicitur en span,
Tres palmi minores thet är tolff twerfinger
Spithama p. c idem
Pes en gill foot längd sådana som fyra twärhe*n*der göra
Cubitus p. c halff annor footz längd
Pygon idem

Ulna en fampn, sex föters längd
Orgyia idem
Gressus stegh, halff tridie footz längd, itt halfft treen
Passus treen, fäm föters längd
Actus itt stycke åker eller plaan, hundrade och tiwgu foota longt
Iugerum p. c en åker eller field twhundrade och fyratiyo föter long, och hundrade och tiwgu föter bredh
Stadium en längd som haffuer hundrade och fem och tiwgu treen
Miliarium twsende treen en walsk mila
Parasanga Persica mensura noghot mindre än fyra walska milor, icke aldeles en tysk mila
Schenus Egyptiaca mensura, och haffuer sextiyo stadia, halff ottonde walsk mila, vt quidam volunt
Stathmos haller otta och tiwgu walska milor, Veredariorum diuersorium, tantum enim itineris, vno cursu conficiunt, itt ridande

De ponderibus

Om wicht

As, Assipondium, Libra itt romesk skålapund, thz är epter wor wicht fyra och tiwgu lott Duodecim enim habet vncias
Pondo idem quandoque tamen valet duodecim libras
Deunx tw och tiwgu lot
Dextans tiwgu lot
Dodrans adhortan lot
Bes sextan lot
Septunx fiortan lot
Semis itt halfft romisk pund, tolff lot
Quincunx tiyo lot
Triens otta lot
Quadrans sex lot
Sextans fyra lot
Uncia tw lot
Semiuncia itt lot
Siclus idem
Sicilicus p. c itt halff lot
Sextula p. c tridie delen aff itt lot, sexta pars vncie
Duella continet duas sextulas
Denarius litit meer än itt quintin
Drachma itt quintin ottende delen aff en vncia
Scrupulus p. c tridie delen aff itt quintin
Obolus p. c sette delen aff itt quintin
Chalcus sette delen aff en obolo
Siliqua p. c idem
Mina vel mna grecum pondus, och haller fem och tiwgu lot epter wor wicht
Dipondium tw romisk skåla pund
Tripondium sådana try pund
Centipondium sådana hundrade pund, en centner
Talentum continet sexaginta minas thz är fyra lot mindre än siw och fyratiyo skåla pund epter then wicht wij nw bruke

De numismatum et summarum rei numerarie nominibus

Atque illud obseruandum erit tum latinos, tum grecos rei numerarie summas et numismata ijsdem fere, quibus pondera, nominibus appellasse

Denarius war en silffpenning när the romare noghot bettre än itt quintin fijnt silff så godh på pass, som tiyo ortugar el-

ler noghot bettre epter som Swenskt mynt nu gongandes är

Drachma war itt mynt när the greker så gott som itt quintin silff, en halff ort aff en gyllene, thet är tre öra eller try rundstycke[1]

Didrachmum en ort aff en gyllene, sex öra

Uictoriatus p. p siue quinarius en halff denarius, fem ortugar

Obulus p. c sette delen aff en drachma, thz är en half öre

Sestertius quarta pars denarij widh tiwgu Swenska penningar

Stater en halff gyllene, tolff öra

Siclus idem

As vel assis decima pars denarij, thet war en koppar penning så godh som en ortug, och the penningar som ther vnder lydde wore alle aff kopar, och reknades ifrå tolff alt nider ått

Quadrans quarta pars assis widh twå penningar

Teruncius idem

Libra epter mynt war en summa penninga som hölt fyra och ottatiyo denarios, epter wort mynt widh sex och trettiyo mark, tolff gyllene

Huius libre Bes, hoc est octaua pars, est numulariorum marka, en mark silffuer, otta gyllene

Mina grecorum est, och haller hundrade drachmas, thet är halff ottende och tretiyo mark. halff trettonde gyllen

Talentum haff[2] ottonde hundrade gyllene

[1] Orig.-uppl.: ruudstycke.
[2] Tryckfel för: halff.

De instrumentis musicalibus

Organum p. c	orghor eller annor spell
Canthes	orghopipa
Tibia	flöta, pipa
Tibicen p. p	pipare
Cornu	horn
Cornicen p. c	hornblåsare
Lituus	skarp tromeet, clareet
Liticen p. c	clareet blåsare
Classica p. c	trommeet
Classicum canere p. c	slåå alarmen
Buccina p. c	zincka, skalmeya, häär horn
Cynbalum[1] p. c	cimbla
Sistrum	krom horn
Testudo p. p	trumpa
Chelys	idem, gigha
Chelius	trumposlagare eller gighare
Cithara p. c	krockharpa
Lyra	hiwlharpa
Barbitus p. c barbitum	idem
Lyricen p. c	harpolekare
Tuba	baswn
Tubicen	baswnare
Syrinx	pipa
Fistula	idem
Fides	gigha, streng
Fidicula p. c	fedhela, liten gigha eller streng
Fidicen p. c	fedhlare
Ventricularius	belgpipare
Monochordium p. c	kromskijd spell ther alla strenger haffua itt liwdh
Plectrum	thet som man slår på strengen med
Clauus	harpopinne

[1] Se Errata.

De instrumentis ponderum

Bilanx	skåla wict
Libra	wågh
Libella	liten wågh
Trutina p. c	cloffue
Lances	skålar
Libramentum	tunga som går j cloffuan på wictenne
Equilibrium	idem
Examen p. p	idem
Librile p. p	knappen på wictenne
Pondus	wict
Ponderosus p. p	wictig eller tung
Statera p. p	bismar, pyndare eller annat som icke haffuer skålar
Librare	wägha
Librator p. p	wäghare
Libripens p. c	wåghmestare, wict meklare

De horologijs

Horologium	seiyarewerk eller annat som vtteeknar tijmar
Solarium	tijmestock
Gnomon p. c[1]	wisare på tijmastocken, then pinnen som gör skuggan, kompass
Clepsydra p. c	tijmeglass
Hora	tijme, stund
Horula p. c	liten stund
Semihora	halfftijme
Sesquihora	halffannar tijme
Horarium	en tijmes lengd
Sonare horam	slå såsom clockan slår

[1] Se Errata.

De criminibus et tormentis

Crimen	last, misgerning
Peccatum p. p	synd
Piaculum p. c	skämlig misgerning
Facinus p. c	last, ogerning
Flagicium	en stor ogerning
Dolus	swick
Fraus	list, bedrägerij
Fallacia	salskheet[1]
Falsitas p. c	osanning
Mendacium	lögn
Iurgium	kijff eller tretta
Calumniator p. p	lastare, beförare, skendare
Calumnia p. c	beförelse, lastelse
Sacrilegus p. c	kyrkiotiwff
Sacrilegium	kyrkio tiwffnat
Fur	tiwff
Furtum	stöld
Homicida p. p	mandråpare
Homicidium	manslagh
Parricida p. p	then som dräper sin fader
Matricida p. p	then som sina moder dräper
Adulterium	hoor, eebräkerij
Adulter	horkarl
Fornicator p. p	bolare
Proditor p. c	förrädhare
Proditio p. c	förräderij
Seditio p. c	vproor
Sediciosus p. p	vprorisk
Pena	straff, pijna
Supplicium	straff
Compedes p. c	fietur
Neruus	halsziern eller footband
Boia	boye
Manica p. c	handkloffue

[1] Tryckfel för: falskheet.

Catasta	stock eller annat sådana ther man setter drenger och trälar vti
Carcer	fengelse, fångahws
Flagrum	slyia
Fustis	knöffel, staff
Uirga	rijs
Scorpio p. c	giszl mz monga knappar til at giszla och pläga med
Tormentum	pijna
Talio p. c	wedergeldning lijka straff moot broten
Ignominia	skam, nesa
Infamia	oära
Infamis p. p	äralöös
Exilium	elende
Exul	landflyctig
Proscriptus	förscriffuen, fördömd, biltogha giord
Crux	galge
Patibulum	idem
Equuleus	een pijna på glödande iern

De instrumentis nauticis

Om skep reedzskap

Nauis	skep
Nauicula	litet skep
Prora	forstampn
Puppis	baakstampn
Carina p. p	hollskep sielffue buken och wijdden j skepet
Sentina p. p	dorck thet rwm som är nidhre på kölen ther thet illa luctandes watnet forsamlas
Fori	offuerlop, lwkur
Transtra	roddebänck ther the sittia vppå som roo
Remus	åra
Tonsa	idem
Palmula p. c	årobladh som man tagher j watnet med
Tonsila	påle som skepet pläghar bindas widh
Scalmus	rodhobänk, årobänk, ther åronar liggia vppå tå man roor
Interscalmium p. c	rwm som är emellan åronar på årobänken
Casteria p. c	micka, ther man legger åronar vti när man intit brukar them
Malus	mast
Antenna	råå ther seglet henger widh
Ceruchus p. p	råmwle
Carchesium p. c	hambor, thz holl som är offuerst på mastenne ther dragrepet går igenom
Uelum	seghel
Acatium p. c	skönwals segel
Dolon	focko seghel
Epidromus p. c	mözan segel
Rudens	trått
Camelus p. c	kabel
Anquina	racke som holler råna widh mastena
Remulcum	warpotråtz

Bolis	lodh som man mäler diwp med
Harpax	båtzhake
Harpago p. p	idem
Gubernaculum p. c	styre
Clauus	roderpinne
Anchora p. c	ankar
Amplustre	skeps prydning
Corbita p. p	krawel
Oneraria nauis	holk, skep som mykit kan dragha
Horia	fiskebååt
Circerus p. p	ena handa stort skep
Lembus	liten iacht eller bååt
Cymba	bååt
Scapha	idem
Rates	flote
Linter	ökia
Monoxylon	idem
Pristis	een long och smaal iacht, seghelskep, hääp
Ponto	färya
Emphracta	förtekt skep

De metallis

Metallum	malm
Aurum	guld
Argentum	silffuer
Es	clockomalm, kopar
Es cyprium	kopar
Cuprum	idem
Electrum	raff, thet är ock enahan*n*da malm ther guld och silff blandas så j hoop at femte delen är silff
Aurichalcum vel Orichalcum	messing
Stannum	ten
Plumbum	bly
Ferrum	iern
Chalybs	stål
Argentum viuum	quick silffuer
Alumen p. p	alwn
Sulphur	brennesteen
Uitrum	glas
Nitrum	saltpeter
Erugo p. p	rost på kopar
Scoria p. c	slagg, sinder
Rubigo p. p	rost
Fodina p. p	malm gruffua
Aurifodina p. p	gulgruffua
Argentifodina p. p	silffgruffua
Salifodina p. p	saltgruffua
Ferraria p. c	ierngruffua
Plumbago p. p	blygruffua eller silffgruffua
Galena p. p	idem ther streket haller bly och silff
Plumbum candidum	ten
Lithargyrium	silffuerslag

De gemmis

Lapis preciosus	dyrbar steen
Gemma	idem, ädhelesteen
Margarita p. p	perla
Unio p. c	idem
Adamas p. c	dimant
Crystallus	kristal
Succinum p. c	raff
Electrum	idem
Corallium	koral
Smaragdus	smaragd

Carbunculus p. c	karbunkel
Iaspis	iaspe
Amethystus	ametist
Sapphirus p. p	saphyr
Beryllus	beril
Chalcedonius	kalcidonius
Alabastrites p. p	alabaster
Draconites p. p	turkooss, vt quibusdam placet
Dracontias	idem
Magnes	seghelsteen han drager iern til sich
Topazius	topass
Coticula	pröffuosteen
Lydius lapis	idem
Heracleus lapis	idem
Marmor	marmorsteen
Hematites p. p	blodhsteen

De animalibus

Animal	diwr
Pecus	fää, ofornufftigt diwr
Bestia	fere idem, vel skadeligit diwr
Iumentum	ööck
Fera	wildiwr
Agnus	lamb
Ouis	fåår
Aries	wedhur, gummar
Ueruex	snöpt gummar
Bos	nööt
Taurus	tiwr, oxe
Uacca	koo
Vitulus p. c	kalff
Vitula p. c	qwigha
Capra	geet
Hircus	bock
Caper	snöpt bock
Hedus	kedh, kedhling
Sus	swin
Scropha	soo
Maialis	snöpt galt
Porcus	grijsz
Uerres	fargalt, rone
Equus	hest
Equa	skiwt
Caballus	hingst
Cantherius	rwne, hest som snöpt är
Equus gradarius	gongare
Equus sternax	hest som slår aff och icke wil bära
Equus cespitator	hest som alltijd snaffuar
Equus succussor	hest som bäär hart
Mannulus	liten hest
Asinus	åsne
Burdo	mule som född är aff en hest och een åsna
Mulus	mwle som född är aff en åsna och itt hors
Aper	wild swijn
Bubalus p. c	buffel
Camelus p. p	kameel
Dromedarius	enahanda kamela slagh
Canis	hund
Canis venaticus	iact hund
Canis sagax	stöuare
Uertagus p. c	hund som sielff löper bort och hemtar willebråd och bäär heem
Meliteus canis p. p	köffwerne, iungfru hund
Caniculus	liten hund
Catellus	idem

Canicula	täffua, hynda
Catella	idem
Catus	katta
Feles	idem
Catulus	kätzling eller annat vngt diwr
Castor	biwr
Fiber	idem
Simius	apinia
Simia	idem
Cercopithecus p. p	markat
Ceruus	hiort
Cerua	hind
Hinnulus	hindkalff
Cuniculus	cunille
Elephas p. c	elephant
Elephantus	idem
Erinacius	ighelkott
Ericius	idem
Glis	rotta
Ibex	gämss, steengeet
Dama	idem
Capricornus	steenbock
Caprea p. c	rågeet
Dorcas	idem
Capreolus	råbock
Leo	leyon
Leena	leinna
Lepus	hare
Lupus	wargh
Lutra	otter
Linx	loo
Martes	mårdh
Meles	gräfling
Taxus	idem
Mus	mwss
Onager p. c	wildåsne
Sciurus p. p	icorne
Sorex	näffmwss
Talpa	mulwerpel
Vrsus	biörn
Ursa	biörninna
Urus	vrnööt, wildoxe
Uulpes	räff
Panthera p. p	panteer
Panther	idem
Unicornis	eenhörne
Monoceros p. c	idem
Gryps	grijp
Gryphus, grypho	idem
Animal volatile	flygande diwr
Animal natatile	diwr som simmer j watnet
Animal reptile	krypande eller kräkande diwr
Animal terrestre	diwr som kan liffua på landet
Animal aquatile	diwr som liffuer j watnet
Amphibium	diwr som liffua kan både j watn och på land

Reptilium et insectorum nomina

Vermis	madk
Uermiculus p. c	liten madk
Apes	bij
Araneus p c	spinnel
Bombyx	silkes madk som silkes vll dragher samman
Blatta	idem eller bokamaal som plägar äta och gnagha böker
Bufo	padda
Cimex	weggialws
Campe	grässmadk
Eruca	idem, kålmadk
Cantharis p. c	en liten madk skafft som en tordyffuel

	doch icke så stor och skenactig som guld med gröna fergo, somlige kalla honom, guldsmedh
Bruchus	enaha*n*da gräss madk skafft såso*m* gräshoppa
Chelone p. p	sköldpadda
Testudo p. p	idem
Locusta	enahanda grässhoppo slagh j Swerige intit kunnogt
Cicada p. p	idem
Grillus	siressa
Cossus	matk som wexer j trädh och äter thet
Culex	mygga
Formica p. p	myra
Gurgulio vel Curculio	korn maal som skadha gör på sädh
Hirudo p. p	ighel
Saguisuga p.c	idem
Ips	matk som äter och gnagher horn
Lens	gnett
Mida	böno matk
Musca	flogha
Phalanx vel phalangum	spinnel med long been
Pulex	loppa
Ricinus p. p	hundaflogha som biter hunden j öronen
Cinomyia	idem
Rubeta p. p	frödh, groo, clotza som är altijd på landet vnder buskar

	och annorstedz
Scarabeus p. p	tordyffuel
Scarabeus cornutus vel Scarabeus lucanus	hornbagge
Tabanus p. p	brömss
Asilus p. p Estrum	idem
Tarmus	änger eller motta som pleghar wara j flesk eller kött
Teredo p. p	trämatk
Tinea	maal
Tipula p. c	watnspinnel som löper på watnet
Pediculus	lwss
Pediculus inguinarius	flaat lwss
Cicindula, Cicindella	matk som skijn om nattena
Nicedula, noctiluca	idem
Vespa	geting
Crabro	bolgeting
Fucus	humbla eller onyttigt bij
Lumbricus p. p	regn madk metemadk
Papilio	färil, sommar fogel
Hepiolus p. p[1]	flogmaal
Oniscus	en ludin madk med monga föter
Centipeda p c, Scolopendra	idem
Rediuius p. c	en flåt, thet är en liten madk

1 Se Errata.

	som biter sich in j hudena på fäädh och henger ther widh til tess han dör
Serpens	orm
Anguis	watnorm
Natrix	idem, en orm som gör watnet förgifftigt
Hydra	idem
Coluber p. c	skogs orm
Dracho	drake
Dracena p. p	drakinna
Basiliscus	basilisk
Regulus	idem
Uipera p. c	enahanda ormaslagh som haffuer breedt hoffuud
Scorpio p. c	skorpion
Cenchris	spräklot orm
Aspis	en liten och förgifftig orm
Lacerta	ödhela
Salamandra	itt förgifftigt diwrskafftsom een ödhela

De auibus

Auis	foghel
Auicula	liten fogel
Pullaster	vng hane
Pullastra	vng höna
Uolucris, Animal volatile	flygande diwr
Ales, animal alatum	diwr som wingar haffuer
Pullus	vnge
Auis volucris	foghel som flygha kan
Auis inuolucris	foghel som icke flygha kan
Ala	winge
Penna vel pinna	hard fieder
Pluma	blööt fiäder eller dwn
Crista	kamb
Rostrum	nääff
Vnguis	kloo eller nagel
Cauda	stiert
Nidus	foglaboo, näste
Nidulari	byggia
Aquila p. c	örn
Accipiter p. c	hööck
Anser	gååss
Acanthis	steglitz
Carduelis p. p	idem
Alauda	lerekia
Galerita p. p	idem
Anas	and
Apodes p. c	ringswala
Ardea p. c	hägre
Capus vel capo	kapwn
Ciconia	storck
Grus	trana
Coccix	gööck
Cuculus	idem
Motacilla	qwickstiert, sädes ärla, en foghel som altijd rörer stierten
Codatremula p. c	idem
Columbus	dwffue
Columba	dwffua
Cornix	kråka
Coruus	korp
Cygnus	swaan
Olor	idem
Falco	falke
Herodius	idem
Frigilla	boofinke
Gallus	hane
Gallina	höna
Gallus gallinaceus	hane
Gallus siluester	orhane

Graculus p. c	kaya
Monedula p. c	idem
Hirundo	swala
Luscinia	nächtergala
Philomela p. p	idem
Merops	grönspinck
Merula	swart droszel med golt nääff
Miluus vel miluius	gladha
Nisus	sparhööck
Noctua	vgla
Ulula	steen vgla
Nycticorax p. c	natskäffua natt raffn
Palumbes vel palumbus	skogs duffua
Passer	sperff
Pauo	påfogel
Perdix	åkerhöns raphöns
Pica	skata
Picus	rödhspinck
Psitacus p. c	papagøya
Regulus p. c	ko*n*nings foghel
Trochilus p. p	idem
Struthius vel Struthio	strwtz
Sturnus	stare
Turdela p. p	börketrast
Turtur	turturduffua
Uespertilio	flädhermwss
Uultur	gam
Bubo	wff

De piscibus

Piscis	fisk
Pisciculus	liten fisk
Piscis marinus	fisk aff salta siön
Piscis fluuialis	fisk aff älff
Piscis lacustris	fisk aff fersk siö
Branchie	fiskageler
Pinna	fiskafena
Cauda	stiert
Lacteum intestinum	miölke
Oua piscis	rogn
Squama	fiell
Disquamare	fiella fisk
Halec	sill
Arenga	idem
Arenga passa	böcling
Halec infumatum	idem
Balena	hwalfisk
Cetus	idem
Cancer	kreweta
Carpio	karp
Concha	skaalfisk, thet är th*e*n fisk som haffuer skaal kring om sich
Conchylium	idem
Congrus vel conger	enahanda ålaslagh, haaffz åål
Esox	lax
Lupus	gedda
Oculata p. p	neyenögha
Perca	aborre
Rubellio	idem
Anguilla	ååll
Ostreum vel Ostrea p. c	ena handa skaalfisk
Carabus vel caramus p. c	krabba
Delphin	marswijn
Delphinus p. p	idem
Phoca, vitulus marinus	siökalff, han är j thet nästa skafft som en oxe
Raia vel rochus	rocka
Sturio	störia
Stirio vel stora	idem

Piscis bergolicus bergenfisk
Prasmus braxn vt quidam opinantur

De arboribus

Arbor träå
Planta träå eller ört som planteres eller ny vpgår
Radix root
Caudex stubbe som roten hänger widh eller wexer vtaff
Truncus boll, bagn
Stirps idem
Cortex barck, näffuer
Corticula idem
Liber barck som är näst trädh
Delibrare barka
Uirgultum teelning som rinner vp aff rotenne
Ramus green, quist
Ramusculus idem
Virga rijs eller quist
Uirguncula, Virgula, Virgella idem
Cacumen p. p skate, topp
Folium lööff, bladh
Frondes gröna eller ferska quistar
Lanugo p. p mose, laaff
Flos blomster
Surculus ymp
Germen teelning, grödhe
Oculus knopp
Gemma idem
Flagellum skate
Frutex litit trä eller buske
Frutetum p. p småskogh
Fruticetum idem
Stipes staff eller påle som settes j iordena, boll
Pullulare groo
Uiretum p. p gröön mark
Viretum är ock thet som icke wel moghet är
Vimen widia miwk quist, teelning
Uitis wijnträ
Pampinus p. c wijnbladh
Olea p. c olioträ
Oliua p. p idem
Oleaster wilolioträ
Prunus plomonaträ
Spinus idem
Cerasus p. c körsebäraträ
Morus moorbäraträ
Malus apal
Malinus then som är aff apal
Pyrus pärunaträ
Pyrus siluestris skoghs pärunaträ
Nux nott, nota trä
Corylus hasl
Colurnus then som vtaff hasl är
Iuglans walnotaträ
Castanea p. c kastaneaträ
Cynus krijkonaträ
Cotoneus p. c kwedenträ
Cydonius idem
Betula biörck
Platanus p. c lönn
Laurus lagerbäraträ
Quercus eeck
Robur idem
Populus p. c popelträ
Fagus böketrä
Taxus ijdh, vt videtur
Tilia lind
Tiliaceus then som är aff lind
Buxus buxbom
Iuniperus p. c een
Sambucus p. p hylleträ

Salix	pijlträ
Siler	idem
Rubus	enahanda törne, brombere trä
Ulmus	alm, vt videtur
Cornus	hagtorn ther swijn speta-skafft göras vtaff
Fraxinus p. c	asker
Cupressus	cypress
Mirtus	mirtelträ j Swe-rige okunnogt
Mespilus	nespel j Swerige okunnogt trä
Cedrus	cederträ
Ornus	hageböke trä
Suber	corkaträ
Uepres	törne
Uepretum p. p	törneskogh
Alnus	aall
Alnetum p. p	aleskogh
Tremulus p. c	asp
Myrica p. p	liwng vt quidam volunt, vel pors
Tamarica p. p	idem
Palma	palmträ
Balsamum	balsameträ
Prunus siluestris, prunellus	sterkebära trä
Labrusca	wilwijnbäraträ
Erica p. p	liwng

De herbis

Arthemisia	gråbo
Absinthium	malört
Abrotonus p. c	abrott
Acanthus	biörnakloo
Aconitum p. p	vlffuagräs
Acorus p. c	swerdzblad med golt blomster
Aquilegia	akerleya
Allium	knofflöck, hwite-löck
Amaracus p. c	meyeran
Maiorana p. p samsucus	idem
Anetum p. p	dill
Anisum p. p	anijss
Brassica p. c	kåål
Brassica alba	hoffuudkåål
Carduus p. c	tistel
Tribulus p. c	idem
Cepa	rödhlöck
Chamemelum p. p	kamellabloma
Chamecyparissus	cypressört, cy-pressebloma
Chelidonium	skelört, thet haf-uer golt blom-ster och ther går goll wetz-ska vth när stielken sön-derrijffues
Cartamus p. c	wildsaffran
Cucurbita p.c	curbisz
Cucumer p. c	citrul
Cuminum p. p	kumin
Endiuia	endiuien
Filix	ormableck
Filicula p. c	steensöta
Polypodium	idem
Feniculum p. c	fenekål
Fragum	smultron
Gentiana p. p	baggasöta
Helleborus p. c	prustokrydde
Inula p. c campana p p	åland
Iris	blåswerdzlilia
Lactuca p. p	lactuck
Lappa	skreppobladh karraborre
Libanotis p. p	rossmarijn
Anthos	idem
Ligusticum p. c	lybesticka
Lilium	lilia
Malua	kattoost

Menta	mynta
Mentastrum	wildemynta
Nasturtium	krasse
Nasturtium aquaticum	watnkrasse
Nigella	swart kumin, klint
Gith	idem
Lolium	idem secundum quosdam klint
Napus	longroffua
Nymphea p. p	ka*n*nobladh siöbladh
Nenuphar p. c	idem
Ozimum p. c	basilika
Peonia	piyon
Papauer p. p	walmoga
Pentaphyllon	blodhört
Plantago p. p	groblad
Porrum	löök, purlöök
Pulegium	poleya
Pyrethron p. c	bertram
Rapa	rooffua
Raphanus p. c	pepra
Ruta	wijnruta
Saluia	salwij
Satureia	kynnel, sater
Thymbra	idem
Thymelea p. p	kellerhals
Trifolium	wepling
Verbena p. p	iernört
Vitis alba, bryonia	walsk roffua
Urtica p. p	nätzla
Alga	nati som wexer j watnet
Lupulus p. c	humle
Apium	merke
Buglossa	oxatunga
Synoglossa	hundatunga
Petroselinum p. p	petersilia
Barba iouis	hwslöök
Semper viuum	idem
Atriplex p. c	molle
Hysopus p. c	isop
Lauendula p. c	lawendel
Sinapis p. p	senap
Aristolochia	holört
Acetosa	syra
Gallitricum p. c	skarley
Matricaria	matram
Benedicta	benedicta
Gramen	gräss
Calendula p. c	ringelbloma
Proserpinata p. p	trampe gräss, weghagräss
Iusquianus	bolmofröö
Pimpinella	backört
Usnea	mosse, laaff
Baucia	more root
Saxifraga p. c	steenbreck
Tanacetum p. p	renefana
Millefoliu*m*	rölik, näsagräss
Ueratrum p. c	prustokrydde
Paritaria	dagh och natt
Gariophylata	benedicta

Quedam adiectiua nomina

Urbanus p. p	höffwisk
Agrestis	bondachtig
Alacris p. c	kry, frisk, snell, lustug
Segnis	laat, seen
Altus	höögh
Humilis	låågh
Amabilis	elskelig
Odiosus	hatelig
Cordatus p. p	cloock
Amens	dåractig
Ingeniosus	sinrijk, nemen
Insanus p. p	vrsinnat
Amenus p. p	lustugh
Inamenus	olustugh
Amplus	wijdh
Angustus	trång
Succiplenus	mostfull
Aridus p. c	torr
Simplex	eenfallig

Astutus p. p	listig
Liberalis p. p	giffmill, dandes
Auarus p. p	girigh, kargh
Audax	dristig
Attonitus p. c	förfärat förskreckt
Benignus	wenlig, liwff
Atrox	grym
Blandus	smekiande
Seuerus p. p	streng
Castus	kysk
Libidinosus	okysk
Celer	snar, snel
Tardus	longsam, seen
Certus	wiss
Dubius	twiffuelactig
Charus	käär
Contemptus	försmådd
Clarus	liws
Obscurus p. p	mörk
Clemens	mild
Austerus p. p	stijff, streng
Agilis	wijgh
Piger	later
Celestis	hi*m*melsk
Terrestris	iordisk
Communis p. p	alme*n*nelig
Priuatus p. p	besynnelig
Concors	eendregtig
Discors	twedregtig
Copiosus	öffuerflödig, ympnog
Mediocris p p	medelmåtta
Frequens	th*e*n som offta är
Rarus	th*e*n som sellan är
Comis	liwff, wenlig
Crudelis p. p	gruffuelig
Elixus	sudhin
Crudus	råå
Fortis	starck
Debilis p. c	swagh
Diligens p. c	flijtig, actsam
Negligens p. c	oactsam
Elegans p. c	skön
Turpis	fwl
Famelicus p. c	hungrog

Sitibundus	torstig
Sobrius	nöchter
Ebrius	drucken
Domesticus p. c	hemesk
Peregrinus p. p	fremmande
Prudens	forstondig
Fatuus	fåwisk
Sapiens	wijs
Stultus	galin
Felix	sääl, löckosam
Miser	arm
Fecundus	fructsam
Sterilis p. c	ofructsam
Firmus	stadig
Fragilis p. c	skröpelig
Formosus	fagher
Deformis	wanskapelig
Constans	stadig
Fugax	flychtig
Gratus	täck
Molestus	mödhosam
Hilaris p. c	gladh
Tristis	bedröffuat
Honestus	erlig
Scelestus	skemelig
Mitis	sachtmodig
Immanis p. p	förfärlig
Opportunus p. p	beqwe*m*lig
Importunus	obeqwenlig[1], träghin
Superbus	högfärdig
Fastuosus	prålande
Arrogans p. c	skräppande
Ambitiosus	ärogirig
Beneuolus	weluiliogh
Inuidus p. c	åwundzfull
Iocundus	gladh
Iracundus	wreedh
Plenus	full
Uacuus	toom
Integer p. c	heel
Lacer	riffuen
Latus	breedh

[1] Är väl tryckfel för: obeqwemlig.

Strictus	smaal
Lautus	kostelig
Uilis	sleem, ringa
Uerax	sanferdig
Mendax	lögnactig
Mortalis	dödelig
Immortalis	odödelig
Utilis p. c	nyttig
Noxius	skadelig
Indutus	klädd
Nudus	naken
Planus	iempn
Montosus	bergogh
Probus	froom
Prauus	arg
Pudicus p. p	blygh
Contumax p. c	geenstreffwig treesk
Tener	spädh
Rudis	groff
Modestus	toglig sactmodig
Temerarius	offuerdådig
Verecundus	blygsam
Impudicus p. p	then som intit skemmes eller blyies

Errata

In capitulo *de Homine* lege Sinistra manus
Ibidem Septum transuersum[1]
In *de Habitudinibus corporis* lege. Pansa bredfötter[2]

[1] Det korrigerade stället har Septum transuer sum.
[2] Det korrigerade stället: Pausa.

De affinitate, Epitalamium brudasång
Ibidem Riuales
De nominibus artificum, Figulus p. c
In *de vestibus* lege Trimita
De coloribus Roseus rosenfärga,
De culina, Culina köke,
De vasis escarijs Fuscinula gaffel,
De pistrina, Furnus bakeugn, et Infumibulum röökpipa, skorsteen
De aromatibus, Cinamomum
In *de stabulo* Pastomis,
In *de vrbe* Cloaca p. p skarnpott[1] et ct.
De variarum officinatum instrumentis Pyrobola p. c släggia,
De rure släät mark
De vtensilibus rusticis, Carruca p. p
De Instrumentis musicalibus, Classicum canere[2]
Ibidem Cymbalum
De horologijs, Post Gnomon dele p. c
De animalibus lege Cantherius rwne, et non Cautherius,
De reptilibus Hepiolus p. c

Alia errata si qua fuerint facile notabit et corriget attentus lector

FINIS

[1] Möjligen: skarnport.
[2] Det korrigerade stället: cauere.

GLOSOR

TILL

TERENTII ANDRIA

EFTER MANUSKRIPT FRÅN MEDLET AV 1500-TALET

falso *credere* Suspiscere mistenkja:
Vitiare ɔ: Corrumpere krenkia:
dare fidem ɔ: promittere at loffua
Astringere fidem jdem:
Comperire ɔ: Olfacere Subolere ffoör nimma:
Suadere ɔ: Hortare ffor mana:
persuadere tellia en j tron
recusare ɔ: Abdicare veder säia:
Insperato[1] preter exspectatione(m) : öffuer tenckia:
Cause sepe plus vale(nt) quam ratio Lÿckan är stundom bettre
Agnoscere veder kenna
facere modus ɔ: Componere versus göra versar

Prologus

Ad pellere animum ɔ: Attingere animum Adicere animum Aduortere
Credere aliqui negosium betro en om siitt ärende
Placere teckias
Multo aliter mÿkit annor les
Abuti opera ɔ: frustra labo(ra)re arbete ffåffengt
visio daret ɔ: reprehendere at lasta

1 Handskr.: Jnsperare.

Trans fferre ɔ: denudare ut draga mz annor ordh,
vti pro suis bruka ffor sit egit
vituperare at straffa,
Contamminare besmitta:,
Habere autorem haffua något mÿndogth ffor sigh
Exoptare ɔ: Expetere begära aff alt sit hiärta,
Hoc solum abs te exoptatum tetta her alenast begärar jag aff tig,
Obscura dilegensia ɔ: O ffor stondelig vin leggelse,
Quasi abi fectu[1] qui facit rem in se claram obscura(m),
Qui escere ɔ: desinere aff låta eller vara stilla,
Monere[2] ɔ: hortari ffor mana,
Ego moneo tee jag råder tigh,
Male dicere ffor mana[3],
Male factum ɔ: flagitium O gerning,
fauere unna,
Jlle fauit michi ɔ: bene vult michi han unner mig got,
Cognossere rem ɔ: veritatem rei ffor stå sanningen,

1 Sannolikt felaktig avskrift av ab effectu.
2 Handskr.: Mouere.
3 Sannol. misstag för: förbanna, framkalladt av 'ffor mana' omedelbart över.

Nihil spei relicum est mihi nu är mit hop om intit,
deintegro på nÿth,
Spectare be se,
Jsta res michi spectanda est, jag har lost til at se thz tinget,
Exigere ɔ: Expellere ut driffua,
Agere peculum driffua ut ffä

Actus I Scena j,

Auferre vt driffua,
dictum puta[1] los så som thz är sagth,
Curare på acta,
Fides loff,
Taciturnitas löns god het,
Clemens servitus[2] god tiänest
Libertus ffri giorder,
Seruire liberaliter tiäna veluillelig
persoluere summum pretium bettala en öffuer sÿn lön,
Jnmemoria habere animum[3] taga til minnes,
Immemor benefici[4] O tak nemligh,
A principio audi(re) höra aff begÿnnelsen,
beneficii cause gratiam perdidit quisquis exprobaret,
Excedere Exefebis ɔ: komma til sÿn retta lag och åller,
Jnstituere animum ɔ: Adiungere venda sit sinne til onda
Adprimi ɔ: valde O mÿkit,
Nequid nimis mottan är altit best,
Dedere vnder geffua,
Obsequi ɔ: Jnceruire göra til villiia,
Aduersus ɔ: emot
Commigrare[5],

1 Handskr.: pudet.
2 Handskr.: Cremes seruitas.
3 Animum tillagdt av glossatorn.
4 Handskr.: Jnmemoria benefitiis.
5 Handskr.: Commicrare.

Jntegra etas uel mogen art
Agere integram etatem var j sit besta skedh,
Agere vitam pudice leffua ffromligh,
Agere vitam parce leffua sparligh,
Agere vitam duriter[1] leffua hordeliga,
Querrere victum lana actela spinna fför sit brödh,
Accippere Condicione(m) ɔ: taga ved thz en geffuer
Accipere questum taga,
perdusere til leda,
Captus est han är ffongen
dic sodes kära seg,
dare symbolam[2] skÿuta j kulo,
A simbulum[3] venire haffua en ffri verdh,
Comperi(r)e fför nimma
Spectatus fför numstog
Conflectari at ffectas
habere modum suæ vitæ[4] haffua en god sed i sin leffuerne,
Uno[5] ore discere säia alle med en mun
Quid verbis opus est huad är ter mera ter om behoff
discere diem nuptiis bröllöp,
Curare funus gå med lik til iorden,
familiariter ffrÿnteligh
humanum ingenium O tocteligit sinne,
Jnfunus (prodire) gå fför lik,
venestus uultus O teckeligit ansigte,
Prosellere[6] ɔ: Jnsedere mentem thz kom mig strax j sinnet,
Jnprodentius ǫ fför vägeliga
Exa(ni)matus häppen eller fför skrek,

1 Handskr.: duciter.
2 Handskr.: simbulum.
3 Tydl. skrivfel för symbola.
4 I handskr. tyckes stå sine victe.
5 Handskr.: uictu.
6 Ter. har här percussit animum.

Jre perditus ffö göra sig
Egre fferre tagat illa ved sig
Commereri ffö skÿlla
Jcere inignem kasta j ellen
ferre auxsilium hielpa
dare damnum göra skada
Jndignum facinus O redelig gerning,
Jnhumanum jdem
Postridie dagen ter epter
Comperire[1] be merkia,
Jnstare ɔ: Affermari På holla thz samma och samma,
Quantum cunque ego deuocaui certis argumentis probauit tamen sedulo justa factum instabat[?]
vehemens causa mÿndog sak
Obiurgare låta illa på en,
Jlle semper solet obiurgare me, han pläger altit låta illa på mig,
Prescribere finem ɔ: Statuere ffföre skicka,
uiuere aliene more haffua andra ot häuor,
viuere suo modo[2] leffua som enom tekkis,
Locus obiurgandi aput illum michi relictus en haffu[3] i och got til ffelle at straffa honom,
Anima auertere på ffinna
Anima auertit tuam rem på acta sit tingist,
dare operam uin legga
denegare ɔ: Jnficias ire neka
Seleratus ffö tuiuel skalk,
Consummere ful komna,
facere manibus pedibusque göra med al magt och kraff,
Obsiqui göra til villiia
gnato[4] gest eller narre

1 Handskr.: Compenire.
2 Handskr.: mädo.
3 Väl skrivfel för: haffuen.
4 Här är Ter. dat. gnato av glossatorn förblandad med parasitnamnet Gnatho.

refere personam gnatonis skikka sig som en gek
Exorare bliffua bön hördh
Sine te exorare let mig bliffua bön hörder,
Tuum est officium ɔ: Tuorum partium thz hörer tig til,
Pe(r)terre fasere ffö skrikkia,
Captare consilium råd slå,
Sat est verborum thz är nog talat,
Curare på acta,

Actus i Sena ij,

lenitas[1] ɔ: modestia sagt modig het
Euadere ut gå
uereor quorsum ista res euadit jag ffructar huad enda tetta vil taga,
ffacere verbum ɔ: loqui tala,
facere suo malo göra med sÿn egen skada
Amovere metum[2] göra en til villia,
facso tibi communem metum aduitum[3] jag skal göra tig ffri ffö en soig och ffructan,
Essitare gespa,
Opprimere öffuer ffalla,
preuidere ɔ: prospicere ffö see,
Sapientis est precentia ordinare preteriti recordare futur prospiscere dubio suspendere,
Suspendere negocium settia op til en tid,
Rumor gnÿ eller rÿcte,
Id populus[4] (scilicet) curat thz sköter inte almogen om
Exquerre vt ransaka

1 Handskr.: leuitas.
2 Handskr.: Amo vero metu.
3 Säkerligen för amotum.
4 Handskr.: Jnpopulus.

Explere animum ffför sleckia sÿn losta, eller villia,
Redire in viam[1] komma i et got leffuerne igen,
Jnprobus magister en ond tämia ffar[2]
Explicare (ad) deteriorem partem lagat[3] til versta mottan,
Davus sum, non Oedipus[4] jag är en en ffoldig menniskia och ecke så ffför stondig som han är,
Aperte loqui tala open barlig,
Conare falaciam ɔ: Struere insedias fringere[5] fabricam stempla nogon skalk hett,
In pistrinum[6] dare komma en j äuig trel dom,
Eximere[7] vt lösa,
Uti circumitione[8] ɔ: Abagibus verborum bruka sueiingning,
deludere ɔ: Meredere[9] spe hugga,
Suspendere ad vncco naso jdem
Non temere facere[10] ɔ: Auferere impune ffå skul fföre,

Actus 1 Sena 3:

Segnitia[11] läti,
Socordia ffför smädelsä,
Jntelligere sentensia(m) ffför stå ens mening,
pessundare ffför derua en j röter
Jnfensus mis tengter,
Capere causa(m) ffå nogon sak på en,

1 Handskr.: viem.
2 Se Anm.
3 Handskr. har möjligen: lägat.
4 Handskr.: damnus sum non edibus.
5 Tydl. för fingere.
6 Handskr.: Jmpestrium.
7 Handskr.: Exummere.
8 Handskr.: sircumcitione.
9 Kanske för deridere?
10 Handskr.: facenus.
11 Handskr.: Signifes.

dare præcipitem[1] störta en på halsen,
pistrinum hem kuarn,
parare fföda barn,
tollere ɔ: Edecare up fföda,
frangere nauem bliffua skep broth
Obire mortem döö,
Orbus parentibus ffader lös
veresimele ɔ: Rationi consentari thz som kommer öffuer ens med ffför nupten,
Conuenire til tala
Imprudentem[2] opprimere ɔ: komma o ffförtengt,

Actus 1 Sena 4:

Jubere på bÿuda,
Adducare til leda,
Temulentus drokken,
Temerarius ɔ: frontosus Perfruge[3] frontes Jmprudens[4], then som har bittit huffuodz aff skammen,
Committere ɔ: demandare delegare, be ffalla,
delegabo tibi meam prouintiam jag beffoller tig mit arbete,
Compotrix[5] drÿkke sÿster,
dare facultaten geffua noden til,
Exanimatus[6] ɔ: turbatus bedröffuat
vereri ɔ: operire[7] ffructa,
Exspectare ffför bida,
Oprire ɔ: tegere skÿla,
Adferre tristiciam komma smogt å stat,

1 Handskr.: principitem.
2 Handskr.: Jmprudenci.
3 Möjl. för Perfringe, eller Perfricare?
4 Tydl. för impudens.
5 Handskr.: Competrix.
6 Handskr.: Exauinatus.
7 Väl inkommet här genom skrivarens misstag, med anledning av det strax under stående Oprire.

Actus i Sena 5:

humanum factum o redelig gerning,
Testare fidem deorum skÿuta sin skel til gudh,
Superioris iudicis ausilium jmprare
Contumeliare[1] be spotta,
Communicari geffua til kenna, i lönda,
Jmmutari thz samma och samma,
Obstinate ffför hinderliget,
Perire fundidus ffför gås j röter
Contemtus ffför småd,
Repudiari ɔ: Abdicari veder säia,
Suspicare gissa,
Monstrum alere stempla nogot suek actilig,
Agere negligenter o ffliteliget brukat,
Preterire gå ffför bi,
Suspendere ɔ: obstupere bliffua heppen
Proloqui ineptam causam ɔ: non suficienter tala thz som är jntit verth,
Mutire ffför mista
Meum mutire nefas må jag ecke,
Obmutescere tÿsna,
Exequi fful fföliia,
Animum diue(rse) trahere ɔ: Sollicitare be kÿmbra j mong ffollig mottor,
Ego redactus sum, cure animum meum diverse[2] trahunt excruciant,
Lenis[3] animus blödugt sinne,
Aduersari ɔ: Obluctrari Obstrepere j mot stå,
Jmpellere ɔ: permouere beröra eller til driffua,
Meus animus est in dubio mit sinne löper hit och tit ɔ: Jntreuio,
Labo(ra)re Edolore ɔ: vara sÿuk aff sorg,
Deserere[1] rem öffuer geffua,
Credere alicuii animum betro en om sÿn hemliga rådh,
Egreg(i)e besÿnnerliga,
Pudise kÿskeliga,
Egestas Egestatis ɔ: ffatig dom
Non est situm in me thz stor ecke mig til görandes,
Ignavus[2] o ffför stondilig,
Jnhumanus en ffoldig
Commouere ffför mana,
Seruare fidem holla sin loffuan,
Memorem esse vara minnęs god,
Jnsippere sermonem begÿnna på sit tal,
Tu tare rem stå bohaget fföre
Obtestari ffförmana en på sÿn heder och ära,
Segregari ffå skäliga,[3]
Maximi facere mÿkit aff holla,
Morigeriri lÿda,
Mandari fideii betro,
Arcessere[4] ɔ: Aduocare til kalla,
tenere ffför stå eller halla

Actus ij Sena j,

Adimere spem ɔ: Amouere[5] Förtuifla[6]
Confici cura ɔ: Excruciari ffförtuingas
Ex animo amouere malum funditus ɔ: Opröckia mz rötter:

---

1 Handskr.: Cultum miliari.
2 Handskr.: demersimude (= diverso modo?)
3 Handskr.: Leuius.

1 Handskr.: discere.
2 Handskr.: Jgnarus.
3 Sannolikt oriktig läsning och avskrivt av: ffrå skilija.
4 Handskr.: Acercere.
5 Handskr.: Admouere.
6 Kanske: Fortuifla.

Facile omnes cum uale(m)us bona consilia[1] egrotis damus:
supplicare ödhmiuckeliga biidia
Jnpetrari Föruerffua
Preterfere[2] diem ɔ: Tempus producitur fördröÿa tiidhen
Arbitrari Förmena
Abire in malam rem ɔ: go j en onth modh,
Expetere[3] auxilium begiera hiälp
Non est mihi locus consilii neque auxilij ɔ: jag hauer}inghen rodh till at hiälpa tigh,
Postremum videre ɔ: Se en ÿ sÿtt ÿtersta
Obsecrare per amititiam ɔ: Bidia en för gamal venskap skuldh
Esse cordi ɔ: reponi alta menta : haffua annat j hiärtat
Neutiquam ingelunde
Adipiski fför uerffua
Reddere animum ɔ: Consolari hugsuala
Delebutum gaudio reddere animum : Tu giorde migh, adh iag bleff till pass;
Esse fretum tuo consilio Förtrösta enss rodh

A 2 S: 2:

Haud[4] quidquam plane nihil plat intit
Quid boni portari anuntii tiil nogot godh tiändh
Explere animum gaudio[5] ɔ: Delebutum reddere ɔ: hugsuala

1 Handskr.: consilio.
2 Ter.: prodere.
3 Handskr.: Expellere.
4 Handskr.: Huad.
5 Handskr.: gaudium.

Toto oppido querere ɔ: Froga epther en kring om hela stadhen
Quo nunc primum intendam, huilket skall iag först taga vtt
Cessare Förtöffua:
Noli tam diu cessare ɔ: Töffua icke lenge
Oportuno venire ɔ: Jn ipso tempore : koma i rettan tiid
Obtundere ɔ: Euocare Esse molestus uara treghen
Ego sum molestus de eius negotii(s)
Tu obtundis me tuis peditionibus ɔ: Tu gör mig omack mz tÿn begerelse
pauere : T(r)emere Beffua
Tenere rem ɔ: infidere[?] fförstå saninghen:
Non est mihi locus narrandi jag hauer icke tiid tiill talat eller seÿat
Circumspicere om kring se:
Nusquam nullibi inghen vert
Jnsidere infalla
Jnsidit mihi suspicio de illo ɔ: est mihi suspectus ɔ: jag har mistro tiill tig
Obsonium ɔ: soffuill.
Paululum michi est obsonium sz multa minus panes ɔ: jag haffuer litit uetta off soffuel och helfftet[1] mÿndre brödh[2]
De inprouiso : oföruarandis
De inprouiso respicere ɔ: sneda ögon po en
Coherere öuer ens komma
tua verba non coherent
Ferre minutos
Ridiculum caput : lögligt huffut
Ambire ostunda
monere[3] För manna
Frustrare Decipere Besuicka:
spes mea est me frustrata mÿt håp har besuickit migh

1 Skrivfel för: helfften.
2 Kanske: brodh.
3 Handskr.: mouere.

A: 2 S 3

Succensere vredgas
Perspicere[1] animum ɔ: Probare Bedröffua[2] enss sÿnne
Transferre[3] culpam ɔ: venda sacken po en
Dictum aut[4] factum : strax thz uar sagt so vartt thz giortt
Eiicere oppido : Driffua off bÿ
Excludere vt stengia
Jurgare treta
Mutare sentencia(m) ɔ: stare promiscis stå ved sin ord,
Jnconstantis est sentencia(m) mutare[5] Thz är en ond menniskia till at ecke stå ved sin loffuan, eller ordh,
Propulsare[6] aff venda
Ferre equo animo tagat tolleliga[7] ved sigh,
Audax Facinus fförduuelig gerning,
Dare Fidem at loffua,
Sencire ffför nimma,

Actus 2 Sena 4:

Captare concilium råd slå
Meditare Betenkia
Alicunde nogån varth
Jnuenire orationem Excogitare op tenkia nogon sak,
Diferre ffför dröia,
Esse aput se vara ved sit sinne,
Commutari (verba) skiffta ord,

Actus 2 Sena 5:

Relinquere ɔ: Discere[8] öffuer geffua,

1 Handskr.: Prospicere.
2 Säkerligen skrivfel för: Bepröffua.
3 Handskr.: Tramferre.
4 Aut tillagdt av glossatorn.
5 Handskr.: mutum.
6 Handskr.: Pròcullsare.
7 Rättadt från: tolliliga.
8 Säkerligen för deserere.

De inprouiso respiscere se hastogt på en,
Timere[1] sua parte rädes om sigh,
Esse mora[2] vara till hinder,
Obmutescere Bliffua mål lös
Jmpetrare cum gracia ɔ: Beneuolentia Få med god villiia,
Exidere oxsori ɔ: priuari mista sÿn hustru,
Omnes sibi melius mal(l)e quam alteri ɔ: quisqui proximus est : thz skraper huar eld under sin grÿta
Bona forma ɔ: Venustus lÿufflegit ansigtte,
Amplecti in somnis dröma om nogot o loffligit,
Renuntiare jgen beboda,

Actus 2: Sena 6:

Portare fallaciam ɔ: struere insidias stempla nogon skalka löng,
Recistere ɔ: Restare Obstrepere j mot ståå
Euenire preter spem ɔ: Exspectasionem Henda vtan berot mod,
Malee habere jlla behaga,
Sollicitudo Bekÿmmer,
Dissinnere aff låtaa,
Quod tua non inter est desinet percontari thz som tig inte kommer till thz skal tu inte epter ffrga,
Reputare rem recta via öffuer väga med god skell,
Infamia[3] Van ffredelsee
Adpellere animum Uenda sit sinne,
Aliquantulum nogot litit,
Subtristis[4] lönlig sorg,

1 Handskr.: Timiere.
2 Handskr.: more.
3 Handskr.: Jnsania.
4 Handskr.: Substristis.

Sucsencer*e* : Uara vr*e*d på sig siälff,
Puer*i*lis barns ligit,
Facer*e* sumptu*m* parco sparliga ffför tära,
Obsonari köpa souel,
Equalis jäm liker,
Coetani*us* med allers bror
Potissimu*m* besÿnnerlig
Co*m*mouer*e* beueka,
Co*m*mouer*e* animu*m* beuekia sitt sinne,
Quid hoc r*e*i *est* : Huad skall thz betÿda,
Ueterator jlffundog
Esse caput ɔ: Origine*m* vara en optÿell,

Actus 3 Sena j,

Firmar*e* fidem ɔ: jur*e* iurando verbo
Con Firmar*e* stadfesta
Toller*e* ɔ: Educar*e* op ffödaa,
Jnuenir*e* r*e*mediu*m*, Hitta på nogon god rådh,
Uix tande*m* nu om sida,
Absterr*ere* aff skr*e*ckia,
Non satt co*m*mode ɔ: App'osit(e) o ffför nuffteliga,
Jnmemor glömsk,
Adorir*e* ɔ: Ex insidias aliq*uem* euader*e* med list till gåå eno*m*,
Jmparat*us* ɔ: Jmprudens o ffför tengt,
Redder*e* lud*us* ko*m*ma löiä å statt,
In portu[1] nauigar*e* ɔ: Jmperar*e* vara utan ffära,

Actus 3 Sena 2:

Signa salutis haber*e* Haffua liffs uona
Scitus[2] puer elegans degligit barn,

1 Handskr.: Jmporta.
2 Handskr.: Situs.

Jmperar*e* ɔ: Ediser*e* höglig ffför bÿuda
Sup*er*stes ept*er* leffua,
Querr*ere* deos bedia til gudh
Clamar*e* de uia pro
Jmperio e*ss*e uara mÿndog
Accurate ɔ: grannerlig
Jnt*er*minari
Vd deus s*em*p*er* incr*e*dulus int*er*minari in cesse, [?]
Ten(e)o quid tristis ɔ:
Faller*e* dolis Struer*e* insidias listerliga besuika,
Non sat*is* pernosser*e* ko*m*ma[1] en till ffÿllest,
Amouer*e* oppinione*m* falsa*m* ɔ: Suspitione*m* bort leggia mis tenkelsee,
Multa concurrunt simul het går mÿkit lönlig til,
Facer*e* coniectura(m) gissa,
Miser*e* amar*e* p*er*ditu*m* o ärlig älskatt,
Dar*e* negotiu*m* beffalla,
Jmpeller*e* ɔ: Co*m*mouer*e* beuekia,
Jllud m*ihi* multo maxime *est* thz ligg*er* mig alt som mest vppa hiertatt,
Haud dubiu*m* ɔ: Jnueller*e* tissimu*m*[2] thz är alla uissat,[3]
Jnte*m*por*e* venir*e* ko*m*ma j r*e*tta*n* titth,

Actus 3 Sena 3,

Jnsanir*e* galnas
Consulere in commune[4] ɔ: honestati Rama huar annars besta,
Mersemonium ɔ: Reinteg*rare* Restaurar*e* Jnnouar*e* ffför nöia,[5]

1 Väl felskrivning för: kenna.
2 Troligen oriktig avskrift av immo vel certissimum.
3 Se Anm.
4 Handskr.: co*m*mune*m*.
5 Väl misstag för: ffför nyia. Se Anm.

Conficere lacrimas dolis gråta suina gråt,
Redusere animum ɔ: Jn locum restituere komma en j et got behol,
Devincire[1] bebinda,
Emergere op fflÿta,
Jlle in summam necessitudine(m) deui(n)ctus ɔ:
Emergere malis ɔ: komma ur sÿn nödh:
Facere periculum : Försöckia
Maxime facere ɔ: mÿkit off holla
Discordere mis liuda
Esse intimum consiliis uara ÿperst i enss rådh
Euocat(e) mihi illum nam est quod expetam eius conuentum

A 3: S: 4:

Euocare utkalla
Relinquere nuces Giffwa öffw gl—[2]
Deludere dolis, listeliga besuika
Facere obuiam ɔ: obuiam venire
Efficere ɔ: effectum reddere
Corrigere ɔ: in locum restituere ath komma en på retta veghen
Quiessere Wara stilla
Dare presipitem störta en pa[3]

Actus 3 Scena 5

Non jn vltum auferre, thz skal icke bliffwa olönth
Committere fortunas, betro en om sin wel ferdh
Ferre pretium, Få sin retta lön

1 Handskr.: Deuenire.
2 En otydlig förkortning. Frasen förekommer ej på detta ställe hos Ter.
3 Skrivet alldeles ut i kanten; fr sid. 66, kol. 2 överst.

Deuitare Effugere Denegare Vndh Flÿ
Qua fiducia Qua Fronte Quo ore Meth huad för dörffh
Producere moram[1] ɔ: differre fördröia
sumere suplicium straffa
Redire[2] ad se komma til sic igen

Actus iiij Scena j

vecordia natturlig argheet vt furi vecordia furandi naturaliter estinnata
Gaudere ex incommodis gledias vtoff ens skada
aperire vplåta
impudentissima oratio al som slemeste taal
expostulare iniuria(m) klaga
ingerere mala[3] för ögia
promouere beskaffa
Jmprudens oförtength
in venire causas hitta på suepe sak
sub ducere dictis bedraga en mz sin taal
spectare animum alicuius ɔ: iudićare besee eller döma
lactare bedraga enom mz sin taal
producere'falsa spe bedraga
conficere exemplum taga epter dömelse
vsque adeo så lenge
ille nunquam deficit instare orare vsque adeo donec persuasit han låt aldrig aff at bedia ffför æn han bleff bön hördh
adire periculum cap(i)tis voga sin hals
Dare exitium dignum factis geffua enom sin tienta lön
succedere taga lagh

1 Handskr.: more.
2 Handskr.: Reddere.
3 Handskr.: mare.

pro servitio[1] debere vara plictig enom ffÖr sin tienest
Missum facere öffuer geffua
in locum restitueris ɔ: reducem facere komma en i sin gambla beholning

Actus IIII Scena iij

idea en fulborlig begennelse
Angustus trong
Nunc est mihi expromta memoria
substernere vnder strö
Jnter venire emellan gå
Capere dolorem ɔ: venire in dolorem komma i sork
quid discere exstituit semper inexpromta memoria habet
verbena[2] herba ört
Mouere se ocius belida tich
— — — — —[3]
remorari[4] ffÖr-töua
repudiare[5] consilium varra sÿnnelig[6]
accomodum nÿttÿgheet

Actus iiij Scena iiij

reuertere igen komma
opus behoff
deponere til leggia
nusquam ingen vert
relinquere öffuer geffua
littigare tretta
vile precium goot köp
chara precium ond köp
fabula snakh
rogitare til froga
Mirari[7] ffÖr vndra

1 Handskr.: seruitis.
2 Handskr.: abena.
3 Otydbart.
4 Handskr.: remonere.
5 Handskr.: reputare.
6 Se Anm.
7 Handskr.: Morari.

Concedere ad dextram gå på högra sidon
Jnsanire galnas
facere verbum ɔ: loquere tala
Clara dicere seia öppenbarliga
illudere begabba
idoneus[1] bequem
excedere affgå
funditus euellere vp rÿkia mz röter
Omittere aff låta[2]
audax dierff
provolvere[3] föra
trudere fram velta
atque artem solers obponere cogitet arti han legger sich vin om at hitta konst emot konst
iocularius lölig
pertempestiue i rettan tid

Actus iiij Scena V[4]

parare diuisias in honesto oerlig ffÖr sambla rikedomar
viuere honeste leffua erliga
hereditaria lex arff balk
bona illius reddeunt ad me obido[5] suo hans egodelar bekomma mich til epter hans dödh
percontari epter froga
sobrinus sÿster son
recte valere må vel
an recte vales vel secus må tu annar ledes æn vel
quire valere ffÖr må
haud auspicato (se) adpellere[6] komma i ond tidh
referre pedem ɔ: instituere reda sin vegh
sequi lites ɔ: contendere in iudicio gå til retta
Commonere förmana

1 Handskr.: itanius.
2 Eller möjl.: leta.
3 Handskr.: proveluere.
4 Bör vara: VI.
5 Tydl. för obitu.
6 Handskr.: depellere.

arbitrari mena
grandiusculus halff voxen[1]
p*er*sequi hereditatem fulfölia
me(n)dicus almus gubbe
dispoliar*e* aff skÿnda
latrones neglecta honestate victores dispoliant renaren som haffuer öffuer geffuin al togth

Act*us* V Scena j

spectar*e* bepröffua
addir*e* periculum ko*m*ma i fara
facer*e* finem göra enda
Co*n*p*ro*bar*e* re fulkomma mz g*er*nin*g*
obsequi göra til villia
Jnir*e* beneficiu*m* v*er*bis komma sich i ÿnnest
onerar*e* iniuriis göra offörretth
medicar*e* legia
missum facer*e* öffuer geffua
adimer*e* bort taga
desinere[2] aff lota
vero multo dici aluarliga seia
p*re*sentir*e* fför nimma

Act*us* V Scena ij

Co*m*modus homo lempeligh
venir*e* ad temp*us* komma i retta*n* tid
e*ss*e in vado vara i roligheet
Curar*e* p*ro*be vel beskickat
arcer*e* betuinge
littigar*e* tretta
indignu*m* facinus en oredelig[3] g*er*ning
Confidens[4] vog hals
catus[5] snil

1 Kanske: vexen.
2 Handskr.: discerner*e*.
3 Rättadt från: oerlig.
4 Handskr.: Co*n*fidus.
5 Handskr.: caudus.

Ceueris aluarlıg
trist*is* bedröuat
sublimem rapere[1] taga en i halsen
adseruar*e* beuara
vincer*e* binda
vinct*us* bundin
faller*e* heru*m* besuika sin h*er*ra
tanto oper*e* sa mÿkÿt
puder*e* blÿias

Act*us* V Scena iij

dicer*e* rem seia som thz ær
Mala loqui banna
grauius discer*e* skarpeliga seia
piger*e* facti ongra sin g*er*ning
Co*n*fidensia fförderff
pudor blÿx
mos ciuiu*m* stadz retta
Crusiar*e* betuinga
sufferr*e* suppliciu*m* vmgella
inuit*us* nödgar
pauca loqui tala få ord
siner*e* til stedia
fateri begenna
expurgare[2] orsaka
equu*m* postular*e* begiera ret
Comperir*e* bemerkia
est m*ihi* co*m*p*er*tu*m* så har iach fför nummit
paululum supplicij liten straff

Act*us* V Scena iiij

lactare[3] smickra
subsister*e* bliffua vet sich
arbitrar*e* mena
p*ro*be lig[4]
visisci[5] ömsa
ferr*e* equo animo lida tolleliga

1 Handskr.: sublima*m* redder*e*.
2 Handskr.: expugnar*e*.
3 Handskr.: lactrar*e*.
4 Torde vara senare delen av något adj., hvars förra del såsom oläslig av avskrivaren utelämnats.
5 Utan tvivel för vicissi*m*. Hos Ter. synes ingen anledning till denna glosa.

frangere nauem bliffua skeppe brot[1]
resipere vnfå
Certo scire veta fför vist
arrige aures hör her til
esse aput se vara vet sit sinne
scropulus små stenar
Male habes mis haga
nodus knut

1 Slutet otydligt. Skrivet mycket hårdt ut i kanten av papperet. Jfr ovan sid. 66: skep broth.

immemoria haffua til minnes[1]
gradulare[2] fegna
reducere in gratiam komma i venskap
causa optima est thz ær smog sak
dos morgon goffuo
maturare[3] på skÿnda

1 Slutet är otydligt.
2 Sannolikt för gaudere, som förekommer på detta ställe hos Terentius.
3 Handskr.: moturare.

A. T. ?

Rättelser:

Sid.	12:	1, rad	10	*står*	Cononicus,	*läs*	Canonicus.
»	30:	Noten utgår.					
»	33:	1, rad	2	*står*	skriffbredhe	*läs*	scriffbredhe.
»	36:	2, »	12	»	Muninem,	»	Munimen.
»	38:	Första noten utgår.					
»	45:	2, rad	11	*står*	Medumnus	*läs*	Medimnus.
»	50:	1, rad	6 nedifr.	*står*	ther,	»	thet.
»	60:	2, »	18	*står*	officinatum,	»	officinarum.

